http://www.dhammadownload.com

ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဒဂုံမြို့သစ်၊ ဆိပ်ကမ်းမြို့နယ်
အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ်

နာယကချုပ်ဆရာတော်

ဘဒ္ဒန္တသုစိတ္တာဘိဝံသ

၏

စာချတန်း

ကျမ်းရင်းသုံးကျမ်း (ပထမနေ့)အတွက်

အတ္ထယောဇနာ နယူပဒေသ

သာသနာ - ၂၅၄၂

ကောဇာ - ၁၃၆၀

တဂဟေ

ဤ **အတ္ထယောဇနာ နယူပဒေသ** စာအုပ်ငယ်၌ ဓမ္မာစရိယစာချတန်းဝယ် မေးလေ့ရှိသော စည်းမျဉ်း ဥပဒေနှင့် အညီ ဥဒါဟရဏ်ပုံစံများစွာ ထုတ်ပြီး ကျက်မှတ်စရာ နိယံသာဓကများနှင့် တကွ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရေးသားပြုစုထားပါသည်။

ဓမ္မာစရိယတန်းဝယ် စာသင်ငယ်များသည် ဤစာအုပ်ငယ်၌ စီစဉ်ထားသည့်အနက် ပေးနည်းစနစ်များကို တစ်နေ့လျှင် ၃ - ခုမျှသာ ကျက်မှတ်သွားပါက တစ်လအတွင်း သုံးကျမ်းလုံးဆိုင်ရာမေးခွန်းများကို လွယ်ကူစွာ ဖြေဆိုနိုင်ကြလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။

ဘဒ္ဒန္တသုစိတ္တာဘိဝံသ (နာယကချုပ်)
အလိုတော်ပြည့် ဓမ္မာစရိယတက္ကသိုလ်

အလှူရှင် – ဦးနေဝင်း - ဒေါ်ခင်သင်းရည် (နေဝင်းကွန်ပျူတာပုံနှိပ်လုပ်ငန်း) **မိသားစု ကောင်းမှု**

http://www.dhammadownload.com

မာတိကာ

၁။ ပါဌာနုသာရီ။

၂။ အာကာရ သွင်း/ထုတ်

၃။ ဝါကျ အပြန်အလှန်-

(က)ဖလ+ကာရဏ ပုံစံ။ (ခ) တထာဟိ-ဝါကျပုံစံ။

(ဂ) ယထာဟ-ပုံစံ။ (ဃ)ဝုတ္တဒ္ဓေတ-ပုံစံ။

(င)တော-ဟိတ်, တ္တာ-ဟိတ် ပုံစံ။(စ) ယသ္မာ , တသ္မာ ပုံစံ။

၄။ ယထာ, တထာ၊ဥပမာ မဟုတ်-အနက်ပေးနည်း။

၅။ သဒ္ဒတ္ထ+ အဓိပ္ပါယတ္ထ အနက်ပေးနည်း။

၆။ ဥပမာ သွင်း/ထုတ် အနက်ပေးနည်း။

၇။ ဣတိ သဒ္ဒါ -နာမတ္ထ, ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ, အာကာရတ္ထ ပေးနည်း။

၈။ ဟိတ် သွင်း/ထုတ် ။

၉။ တေ-ကို ပုဒ်စွဲ, ဝိဘတ်စွဲ ပေးနည်း။

၁၀။ တ္ထောဟ, တတ္ထာဟ-ပေးနည်း။

၁၁။ တွေ့ သိယာ, တတ္ထ သိယာ ပေးနည်း။

၁၂။ ဝုစ္စတေ (ဝုစ္စတိ) ပုဒ်၊အဖြေထုတ်ရာ-စသည်နှင့်အညီ ပေးနည်း။

၁၃။ ပဌမံ တာဝ-အနက်ပေးနည်း။

http://www.dhammadownload.com

၁၄။ အနုသဂန္ဓ နောက် တတ္တ–စွဲနည်း။

၁၅။ အနုသန္ဓေ ဝါကျရှိ၊ ဒဿေန္တော / ဒီပေန္တော–စသည်တို့၏
ကရိုဏ်း ထည့်ပေးနည်း။

၁၆။ အနုသန္ဓေ ဝါကျရှိ၊ ဣဒါနိ အာဟ၊ မာနန္တ–အနက်ပေးနည်း။

၁၇။ တုလျှတ်+ လိင်္ဂတ်၊ပကတိ+ဝိကတိ၊ နိယမာနိယမ အနက်ပေးနည်း။

၁၈။ ဥပမာလင်္ကာရ အနက်ပေးနည်း။

၁၉။ ဟေတာလင်္ကာရ အနက်ပေးနည်း။

၂၀။ ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ , သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခအနက်ပေးနည်း။

၂၁။ ကြိယာပုဒ် လိင်+ဝုစ် ပြောင်း၍ အနက်ပေးနည်း။

၂၂။ သေယျထိဒံ–အနက်ပေးနည်း။

၂၃။ အတ္ထော , အဓိပ္ပါယော–သမ္ဗန်ခံ၍ အနက်ပေးနည်း။

၂၄။ အပိစ–အနက်ပေးနည်း။

၂၅။ ယဒိ ဧဝံ–အနက်ပေးနည်း။

၂၆။ ယထာဟ–အနက်ပေးနည်း။

၂၇။ ယံ တံ သဒ္ဒါ နိစ္စသမ္ဗန္ဓာ–နှင့်အညီ ပေးနည်း။

၂၈။ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ–၌အနက်သုံးနည်းပေးပုံ။

၂၉။ ဂဟ ရှေ့မှ၊အာဓာရ ကို–စသောနိယံ နှစ်ပုဒ်နှင့်အညီ ပေးနည်း။

၃၀။ ဣတရထာ(ဟိစပန) ပေးနည်း။

၃၁။ ဧသေ ဝနယော–အနက်ပေးနည်း။

http://www.dhammadownload.com

၃၅။ ကာကောလောကန- နည်းပေါ်အောင်ပေးနည်း။

၃၆။ အနုသန္ဓေ ဝါကျ – စတုက္ကနယဖြင့်အနက်ပေးပုံ။

၃၇။ တထာဟိ ဟု၊ရှိသည့်ပုဒ်ဆုံး၊ခုနစ်လုံး၊ကျေသုံးဝိဘတ္တိ-နှင့်အညီ အနက်ပေးနည်း။

၃၈။ ဟုတွာ , နိဗ္ဗတ္တိ –ပေးနည်း။

၃၉။ စ–သဒ္ဒါ အာကာရ သမုစ္စည်း/ကြိယာ သမုစ္စည်းကြံ၍ အနက် ပေးနည်း။

၄၀။ သမ္ဗန္ဓောပုဒ်၊ထုတ်၍ ကေန်–စသော နိယံနှင့်အညီ ပေးနည်း။

၄၁။ အနုသန္ဓေ ဝါကျရှိ ဧဝံ–အနက်ပေးနည်း။

၄၂။ အယံ ပန/အယံ –အနက်ပေးနည်း။

၄၃။ အဧ္ဇ သေသာ–အနက်ပေးနည်း။

၄၄။ ဝုစ္စတိ ပုဒ်၊ထုတ်၍ အရာ၊ရှိသည်မှာ–စသည်နှင့်အညီ ပေးနည်း။

၄၅။ ဝိသေသျ များစွာ၊ဆင့်လျက် ပါရာဌ် ဟိတ်ပြင်၍ ပေးနည်း။

၄၆။ အပေါင်းတည်ထ၊ စိတ် ဖွင့်ပြ၊ ဧတ္ထ မရှိ–နိယံနှင့်အညီပေးနည်း။

၄၇။ အနန္တရံ, သမယံ ပုဒ် ဝိဘတျတ္ထ မှန်ကန်အောင် ပေးနည်း။

၄၈။ အာချာတ်ပုဒ်ကား၊ ရံခါကြား၊ ကတ္တား, ကံ ဖြစ်မြဲ နိယံနှင့်အညီပေးနည်း၊

၄၉။ တံ , တ္တံ အနက်ပေးနည်း။

၅၀။ စ ပန–ဟု,တကွ တက်ရာ– အနက်ပေးနည်း။

၅၁။ ကတ္တားလွှန်တို့၊ စပ်စေဘို့ရာ နိယံနှင့်အညီ ပေးနည်း။

၅၂။ ကမ္မလွှန်တို့၊ စပ်စေဘို့ရာ နိယံနှင့်အညီ ပေးနည်း။

http://www.dhammadownload.com

၅၃။ ကေမန္တ (နိသိဒိ, အဇ္ဈာသိ) အနက်ပေးနည်း။

၅၄။ သော- ထသော -အနက်ပေးနည်း။

၅၅။ ဟေတုမန္တ ဝိသေသန, ဟေတုအန္တောကရဏ အနက်ပေးနည်း။

၅၆။ လိုက်, လှမ်း, ပြန်ထည့်, ပြင်တုံဘိ-အနက်ပေးနည်း။

၅၇။ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ- ၌ ဣတိ အစွဲ , ကတ္တား+ ကံ ကြံ ပေးနည်း။

၅၈။ ယဒါကင်္ခသိ-အနက်ပေးနည်း။

၅၉။ တံ ယထာ , ယထာ တံ-အနက်ပေးနည်း။

၆၀။ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ-စသည်၌ သဒ္ဒတ္ထ+ အဓိပ္ပါယတ္ထပေးနည်း။

၆၁။ ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ အနက်ပေးနည်း။

၆၂။ ဝါစကော ပကတိသဒ္ဒ၊ ဂဏှာတိသာပတာနတော-နှင့်အညီပေးနည်း။

၆၃။ မိဂပဒဝလဉ္ဇနနည်း ထင်ရှားအောင်ပေးနည်း။

၆၄။ ယထာလာဘ-နည်း အနက်ပေးနည်း။

၆၅။ အဓိဝစနံ- အနက်ပေးနည်း။

၆၆။ အဓိကာရနည်း, အာဝုတ္တိနည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၆၇။ မုချတ္ထ+ ဥပစာရတ္ထ -အနက်ပေးနည်းများ။

၆၈။ ဘိန္နသတ္တိသမဝေတ-နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၆၉။ သိလေသ နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၇၀။ သာမညနိဒ္ဒေသ နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၇၁။ ဒီပက နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။(အာဒိ+မဇ္ဈ+အန္တ)

http://www.dhammadownload.com

၆၉။ သိလေသ နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၇၀။ သာမညနိဒ္ဒေသ နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၇၁။ ဒီပက နည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။(အာဒိ+မဇ္ဈ+အန္တ)

၇၂။ ပါရိသေသနည်းဖြင့် အနက်ပေးနည်း။

၇၃။ ဂရဟာဝါစက နာမ သဒ္ဒါ အနက်ပေးပုံ။

၇၄။ ဥပမာဇောတက ဣဝ, ဝိယ, ယထာ အနက်ပေးနည်း။

၇၅။ အညတြ,ဝိနာ ပုဒ်၏ ဝိဘတ်တွဲပေါ်အောင် ပေးနည်း။

၇၆။ သကမ္မကကြိယာနောက် တတ္ထ- စွဲနည်း။

၇၇။ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ ဆင့်၍ ထုတ်ရာ၌ အနက်ပေးနည်း။

၇၈။ အဘိတော, ပရိတော အယှဉ် ဒုတိယန္တပုဒ်၏ ဝိဘတ်တွဲကို
မှန်ကန်အောင် ပေးနည်း။

၇၉။ နနု စ , နနု - သဒ္ဒါ အနက်ပေးနည်း။

၈၀။ ဥပရိက္ခာ ဥပမာ-အနက်ပေးနည်း။

http://www.dhammadownload.com

"နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ"

ကျမ်းရင်းသုံးကျမ်း ပထမနေ့

ပါဠာနုသာရီ အနက်ယောဇနာနည်း, အာကာရငုံ၍ , ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာနည်း, ဝါကျအပြန်အလှန် အနက်ယောဇနာနည်း, သဒ္ဒတ္ထ +အဓိပ္ပါယတ္ထ အနက်ယောဇနာနည်းများကို ထည့်သွင်းမေးနိုင်သည်။

၁ ပါဠာနုသာရီ

ပါဠာနုသာရီအနက်ယောဇနာနည်းဟူသည်–

ဥပမာ, ဟိတ်–စသည်တို့ဖြင့် တန်းဆာမဆင်မူ၍ ပါဠ်ရှိသည်အားလျော်စွာ အနက်ယောဇနာ နည်းကို ဆိုလိုသည်။

ပုံစံ။ **။တေန ခေါ ပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေ ကလန္ဒဂါမော နာမ အတ္ထိ။ (ဝိ၊၁။၁၃။)**

တေန ခေါ ပန သမယေန =၌၊ ဝေသာလိယာ=၏၊ အဝိဒူရေ =၌၊ ကလန္ဒ–ဂါမော နာမ=သည်၊ အတ္ထိ=၏။

ဤသို့ ဥပမာ, ဟိတ်–စသည်တို့ဖြင့် တန်းဆာမဆင်မူ၍ ပါဠ်ရှိသည်အားလျော်စွာ အနက်ယောဇနာခြင်းကို " ပါဠာနုသာရီအနက်ယောဇနာနည်း " ဟု ဆိုသည်။

၂ အာကာရ အတွင်းသွင်း+အပြင်ထုတ် ပေးနည်း။

ပုံစံ။ **။ အထ ခေါ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပိတာ အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ ဧတဒဝေါစ " ဘုဉ္ဇ တာတ သုဒိန္န" တိ။ (ပါ၊၁၈။)**

အနက်။ (က) အထ ခေါ = ၌၊ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ = ၏၊ ပိတာ =သည်၊ အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ = ကို၊ " ဘုဉ္ဇ တာတ သုဒိန္န" ဣတိ = ဘုဉ္ဇ တာတ သုဒိန္န–ဟူ၍၊ ဧတံ =ကို၊ အဝေါစ= ဆို၏။

http://www.dhammadownload.com

ဤကား အာကာရကို အနက်ယောဇနာခြင်းမပြုဘဲ သဒ္ဒါအားဖြင့် အတွင်းသွင်း၍ (ငုံ၍) အနက်ယောဇနာပုံတည်း။

(ခ) အထ ခေါ = ၌၊ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ =၏၊ ပိတာ = သည်၊ အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ = ကို၊ ဧတံ ဝစနံ= ကို၊ အဝေါစ=၏ ။ ကိံ = အဘယ်သို့လျှင်၊ အဝေါစ =ဆိုသနည်း။ " ဘုဉ္ဇ တာတ သုဒိန္န" တိ = ... ဟူ၍၊ အဝေါစ = ဆို၏။

ဤကား အာကာရကိုအနက်ယောဇနာခြင်းမပြုဘဲ အပြင်ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာပုံတည်း။

(ဂ) အထ ခေါ = ၌၊ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ = ၏၊ ပိတာ = သည် အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ =ကို ၊ " တာတ သုဒိန္န = ... သုဒိန်၊ဘုဉ္ဇ = စားလော့" ၊ ဣတိ=သို့ ဧတံ = ကို၊ အဝေါစ=၏။

ဤကား အာကာရကို အနက်အားဖြင့် အတွင်းသွင်း၍ (ငုံ၍) အနက်ယောဇနာ ပုံတည်း။

(ဃ) အထ ခေါ = ၌၊ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ = ၏၊ ပိတာ = သည် ၊ အာယသ္မန္တံ သုဒိန္နံ= ကို၊ အဝေါစ= ၏။ ကိံ =အဘယ်သို့၊အဝေါစ နည်း။"တာတ သုဒိန္န=ဒိန်၊ ဘုဉ္ဇ=စားလော့ "၊ ဣတိ= သို့၊ အဝေါစ =ဆို၏။

ဤကား အာကာရကို အနက်အားဖြင့် အပြင်ထုတ်၍ ယောဇနာပုံ တည်း။

အမှာ။ ။အာကာရအပြင်ထုတ်ရာ၌ "ဣတိသဒ္ဒါ၊ အာကာရတ္ထ၊နောက်၌ ပြမူ၊ ဝါစကပုစ္ဆာ၊ကိံ သဒ္ဒါကို၊ရှေမှာစွက်၍၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ" ဟူသော နိယံနှင့်အညီ ကိံ –သဒ္ဒါထည့်၍ အနက်ပေးရသည်။

❸ ဝါကျပရိဝတ္တန = ဝါကျအပြန်အလှန်ပေးနည်း။

ဝါကျပရိဝတ္တန= ဝါကျအပြန်အလှန်ယောဇနာနည်းကို ဖလ + ကာရဏ ,ဒဠှိယ ဒဠှီကရဏ,နိယမ+အနိယမ,ဥပမာန+ဥပမေယျ–ဝါကျတို့၌ မေးလေ့ရှိသည်။

http://www.dhammadownload.com

(၁)ဖလ+ကာရဏ, ဒဋ္ဌိယ+ဒဋ္ဌိကရဏ ၀ါကျမျိုး၌ "ကသ္မာ, ကေန"စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်လျက် ကာရဏ, ဒဋ္ဌိကရဏ တို့ကို " ယသ္မာ (ဟိ- ပါလျှင် ဟိ= ယသ္မာ - ကြံပါ) တသ္မာ" စသည်ထည့်စွက်ကာ ဖလ+ဒဋ္ဌိယ၀ါကျများသို့ ပြန်စပ်၍ ယောဇနာခြင်းကို "၀ါကျအပြန် အလှန်ပေးနည်း" ဟုခေါ်သည်။

နိယံ။ ။ဟေတု ပိဋ္ဌိ၊ ဖြစ်လေဘိက၊ ရှေ့ရှိ ဖိုလ်မှာ၊ ကသ္မာ, ကေန၊ ပုစ္ဆာ- ပြုလျက်၊ဟိတ်နှင့်ယှဉ်ပါ၊ပြီးဆုံးကာ၊ ဖိုလ်မှာ လည်၍သတ်။

(က) ဖလ + ကာရဏ ဥဒါဟရဏ်ပုံစံ။

(က) သုတ္တန္တေ တာဝ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ ။

(ခ) ယဉှိ သမယံ ဘဂဝါ ဗြဟ္မဇာလာဒီနိ သုတ္တန္တာနိ ဒေသေတိ၊ အစ္စန္တမေဝ တံ သမယံ ကရုဏာဝိဟာရေန ဝိဟာသိ။ (ပါ၊၅။၈၀။)

အနက်။

တာဝ =စွာ၊ သုတ္တန္တေ=၌၊ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော=သည်၊ သမ္ဘဝတိ= ၏။ (ဖလ)
ကသ္မာ=ကြောင့်၊ သုတ္တန္တေ = ၌၊ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော=သည်၊ သမ္ဘဝတိ=နည်း။ (ပုစ္ဆာ+ဖလ)
ဟိ-ယသ္မာ= ကြောင့်၊ ယံ သမယံ=လုံး၊ဘဂဝါ=သည်၊ ။ပ။ ကရုဏာဝိဟာရေန = ဖြင့်၊ ဝိဟာသိ=ပြီ။(ဟေတု)
တသ္မာ=ကြောင့်၊ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော=သည်၊ သမ္ဘဝတိ=ဖြစ်သင့်သတည်း။ (ဝိဘဇ္ဇနာ+ဖလ)

(ခ) တထာဟိ ဝါကျပုံစံ

(က)ထေရော ဟိ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထော အဟောသိ။

(ခ) တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ဇာတေသုပိ " နဝါယံ ကုမာရကော မတ္တ- မညာသီ"တိ ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။(ပါ၊၅။၆။)

http://www.dhammadownload.com

(အနက်)

ဟိ= ချဲ့၊ထေရော=ရှင်မဟာကဿပမထေရ်သည်၊ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ = ၌၊ အတိဝိယ =လျှင်၊ဝိဿတ္ထော= အကျွမ်းဝင်သည်၊အဟောသိ= ပြီ၊(ဖလ)

ကသ္မာ=ကြောင့်၊ ထေရဿ=၏၊ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ=၌၊ အတိဝိယ= လျှင်၊ ဝိဿတ္ထဘာဝေါ= အကျွမ်းဝင်သည်၏အဖြစ်ကို၊ဉာယတိ=သိအပ်သနည်း။ (ပုစ္ဆာ

ဟိ–ယသ္မာ = ကြောင့် ၊နံ (အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ) = ကို၊ သိရသ္မိံ = ၌၊ ပလိတေသု=တို့သည်၊ဇာတေသုပိ=ပေါက်ကုန်ပြီးသော်လည်း၊"နဝါယကုမာရကော မတ္တမညာသီ"တိ= ဟူ၍၊ ကုမာရကဝါဒေန=ဖြင့်၊ဩဝဒတိ=၏။(ဟေတု)

တထာ– တသ္မာ = ကြောင့်၊ ထေရဿ = ၏၊ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ = ၌၊ ဝိဿတ္ထဘာဝေါ =ကို၊ ဉာယတိ=သိအပ်သတည်း။(ဝိသဇ္ဇနာ) (မအဋ္ဌသျ။၇၅။)

(ဂ) ယထာဟ– အာဂမဒဋ္ဌိ ပုံစံ

(က)သမ္ပသာဒနံ ပန ဌပေတွာ နိပ္ပရိယာယေန တိဝဂ္ဂိကမေဝေတံ ဟောတိ။

(ခ) ယထာဟ " ကတမံ တသ္မိံ သမယေ တိဝဂ္ဂိကံ ဈာနံ ဟောတိ ? ပီတိသုခံ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ"တိ။ (ပါ၊ဌ။၁၁၉။)

(အနက်)

ပန=ပရိယာယမှတပါး နိပ္ပရိယာယကို ဆိုဦးအံ့၊သမ္ပသာဒနံ=ကို၊ ဌပေတွာ =ချ၍၊ နိပ္ပရိယာယေန = အားဖြင့်၊ ဧတံ = ဤဒုတိယဈာန်သည် ၊ တိဝဂ္ဂိကမေဝ= သာလျှင် ၊ ဟောတိ=၏။(ဖလ)

ကေန ကာရဏေန=ကြောင့်၊ဧတံ– ဧတဿ ဈာနဿ=ဤဒုတိယဈာန်၏၊ တိဝဂ္ဂိကဘာဝေါ=ကို၊ ဝိညာယတိ=နည်း။(ပုစ္ဆာ)

http://www.dhammadownload.com

"ကတမံ တသ္မိံ သမယေ။ပ။ စိတ္တသေယကဂ္ဂတာ"တိ=ဟူ၍၊ ယထာ ယေန ကာရဏေန= ကြောင့်၊ဘဂဝါ=သည်၊ (ဓမ္မသင်္ဂဏီယံ=၌) အာဟ=ပြီ။(ဟေတု)

တထာ တေန ကာရဏေန=ကြောင့်၊ ဧတေသ ဓမ္မာနသံ=၏၊ တိဝင်္ဂိက-ဘာဝေါ= ကို၊ ဝိညာယတိ=တည်း။(ဝိသဇ္ဇနာ)

(ဃ) ဝုတ္တဥ္စေတ-အာဂမဒဠ္ဍ ပုံစံ

(က)ဓမ္မောတိ ဟေတု။

(ခ) ဝုတ္တဥ္စေတံ "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ။(ပါ၊ဠ။၁။၁၈။)

(အနက်)ဓမ္မောတိ=ကား၊ ဟေတု=အကြောင်းတည်း။ (ဖလ)

ကသ္မာ=ကြောင့်၊ဓမ္မဿ=ဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ ဟေတုပရိယာယဘာဝေါ =ဟေတုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ=နည်း။(ပုစ္ဆာ)

ဟိ-ယသ္မာ= ကြောင့်၊ "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ=ဟူ၍၊ (ဝါ) ဟူသော၊တေ ဝစနံ=ကို၊ (ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ=၌၊ဘဂဝတာ = သည်) ဝုတ္တံ = ပြီ။ (ဟေတု)

တသ္မာ=ကြောင့်၊ဓမ္မဿ=ဓမ္မသဒ္ဒါ၏၊ ဟေတုပရိယာယဘာဝေါ =ဟေတုသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝိညာယတိ=တည်း။(ဝိသဇ္ဇနာ)(မအူသျှ)

(တနည်း) ဟေတု=သည်၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မော နာမ= မည်၏။(ဖလ)

ကသ္မာ=ကြောင့်၊ ဟေတု=သည်၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မော နာမ= နည်း။(ပုစ္ဆာ)

ဟိ-ယသ္မာ= ကြောင့်၊ "ဟေတုမှိ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ=ဟူ၍၊ (ဝါ) ဟူသော၊တေ ဝစနံ=ကို၊ (ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ=၌၊ဘဂဝတာ = သည်) ဝုတ္တံ = ပြီ။ (ဟေတု)

တသ္မာ=ကြောင့်၊ ဟေတု=သည်၊ ဓမ္မောတိ-ဓမ္မော နာမ= ၏။(ဖလ)

မှတ်ချက်။ ရိုးရိုးပေးလိုက ဟိ-သစ္စံ= မှန်၊(ဝါ) ဟိ-ယသ္မာ=ကြောင့်၊(ဝါ) ဟိ=သာကေကို ဆိုဦးအံ့- ဟုပေးပါ။

http://www.dhammadownload.com

(င) တော ၊ တ္တာ–ဟိတ်ဖြင့် ရေးသားရာ၌ အပြန်အလှန်ပေးနည်း။

ဥဒါဟရဏ်ပုံစံ။ ။(က)ဝိနယပိဋကေ စ ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ ကိလေသာနံ။

(ခ) ဝီတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿ။(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။ဒီဋ္ဌ၊၁။၂၀။)

(၁) စ=ပါ:၊ဝိနယပိဋကေ=၌၊ကိလေသာနံ=တို့၏၊ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ=ကို၊ဘဂဝတာ=သည်၊ဝုတ္တံ=ပြီ။(ဖလ)

(၂)ကသ္မာ=ကြောင့်၊ဝိနယပိဋကေ=၌၊ကိလေသာနံ=တို့၏၊ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ = ကို၊ဘဂဝတာ=သည်၊ဝုတ္တံ= နည်း။(ပုစ္ဆာ)

(၃)သီလဿ=စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏၊ (ဝါ)သည်၊ ကိလေသာနံ=တို့၏ ၊(ကာကော–လောကနနည်းဖြင့်လိုက်) ဝီတိက္ကမပ္ပဋိပက္ခတ္တာ=လွန်ကျူးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏အဖြစ်ကြောင့်။(ဟေတု) ***တနည်း*** -- ဝီတိက္ကမပ္ပဋိပက္ခဘာဝေါ=သည်၊ဟောတိ=၏။

(၄)(တသ္မာ=ကြောင့်) ဝိနယပိဋကေ=၌၊ကိလေသာနံ=တို့၏၊ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနံ=ကို၊ဘဂဝတာ=သည်၊ ဝုတ္တံ=ပြီ။ (ဝိသဇ္ဇနာ)

(င) ယသ္မာ, တသ္မာ, ပါဌ်ယောဂါကျ၌ အပြန်အလှန်ပေးနည်း

ဥဒါဟရဏ်ပုံစံ။ ။ နိဗ္ဗာနဥ္စိ ယသ္မာ တံ အာဂမ္မ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ ရာဂေါ ဝိရဇ္ဇတိ န ဟောတိ၊တသ္မာ ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ။(ဋ္ဌ၊၁။၈၃။)

အနက်။ ဟိ=ချဲ့၊နိဗ္ဗာနံ=ကို၊ရာဂဝိရာဂေါတိ=ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=၏။ (ဖလ)

ကသ္မာ=ကြောင့်၊နိဗ္ဗာနံ=ကို၊ရာဂဝိရာဂေါတိ=ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=နည်း။(ပုစ္ဆာ)

ယသ္မာ=ကြောင့်၊ တံ=ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊အာဂမ္မ=ရောက်၍၊တံ=ထိုနိဗ္ဗာန်ကို၊အာရဗ္ဘ အကြောင်းပြု၍၊ ရာဂေါ = တပ်ခြင်းသည်၊ ဝိရဇ္ဇတိ = ကင်း၏၊ န ဟောတိ။ (ဟေတု)

တသ္မာ=ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာနံ=ကို၊ ရာဂဝိရာဂေါတိ=ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=၏။ (ဝိသဇ္ဇနာ)

http://www.dhammadownload.com

၄ ယထာ တထာ၊ ဥပမာ–မဟုတ် အနက်ပေးနည်း။

နိယံ။ ။ ယထာ,တထာ၊ ဥပမာ–မဟုတ်၊ယင်းသို့ထုတ်မူ၊တထာ–စပ်ရာ၊ကြိယာ
သည်၊ မှန်စွာ လက္ခဏာဖြစ်မြဲ။ *(ဘုရာကြီး)*

ပုံစံ(၁)–အညေပိ ဒေဝါ သုဏန္တိ၊ တထာ နိစ္စာရေသုံ။ (ဠ။၁၈၁။)

အနက်။ ယထာ=အကြင်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သဒ္ဒေ=အသံကို) နိစ္ဆာ–
ရိယမာနေ= မြွက်ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ (တနည်း) ယထာ = အားဖြင့်၊
(ဘုမ္မေသု = ကုန်သော၊ ဒေဝေသု = တို့သည်၊ သဒ္ဒံ = ကို)နိစ္ဆာရေန္တေသု=
ကုန်သည်ရှိသော်၊အညေ=ကုန်သော၊ ဒေဝါပိ =တို့သည်လည်း၊ သုဏန္တိ=
ကုန်၏။ တထာ=အားဖြင့်၊ နိစ္ဆာရေသုံ=ကုန်ပြီ။ (မဇ္ဈသျှ။၅၅။)

**ပုံစံ(၂)–ယံ ဘဂဝါ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျ ဥဒ္ဒိသေယျ ပါတိမောက္ခံ
ယထယိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ အဒ္ဓနိယံ အဿ စိရဋ္ဌိတိကံ။(ပါ။၁၀။)**

ပုံစံ(၃)– ယထာ ပက္ကာ သုပက္ကာ ဟောတိ၊ ဧဝံ ပစိ။ (ဠ။၂၄၉။)

၅ သဒ္ဒတ္ထ + အဓိပ္ပါယတ္ထ–အနက်ပေးနည်း။

(က)ဝစနတ္ထကိုငဲ့၍ ယောဇနာခြင်းမျိုးကို သဒ္ဒတ္ထ–အနက်ယောဇနာနည်းဟု ဆို
သည်။ ယင်းကိုပင် သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ– အနက်ယောဇနာနည်း– ဟုလည်း
ခေါ်သည်။

(ခ) ဝစနတ္ထကို မငဲ့မူ၍ အဓိပ္ပါယ်အနက်ကိုသာ ငဲ့၍ ပေးသောနည်း (ဝါ)
ဒြဗ်သက်သက်ကိုငဲ့၍ ပေးသောနည်းကို အဓိပ္ပါယတ္ထအနက်ယောဇနာနည်းဟု
ဆိုသည်။ ယင်းကိုပင် ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ–အနက်ပေးနည်းဟုလည်း ခေါ်သည်

တနည်း။။ ပုဒ်တစ်ခု၌ ပါဝင်တည်ရှိသော ဓာတု+ပစ္စယ+သာဓန+သတ္တိ+
ဝစနတ္ထအားလျော်စွာ အနက်ယောဇနာခြင်းကို သဒ္ဒတ္ထ–အနက်ယောဇနာနည်း
ဟုခေါ်သည်။

ဓာတု + ပစ္စယ + သာဓန + သတ္တိ + ဝစနတ္ထ ကို မငဲ့မူ၍ ဆိုလိုသော
အလိုအားလျော်စွာ အနက်ယောဇနာခြင်းကို အဓိပ္ပါယတ္ထ–အနက်ယောဇနာ–

http://www.dhammadownload.com

နည်းဟုခေါ်သည်။

ပုံစံ(၁)။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ= မဖေါက်မပြန် ကိုယ်တိုင်သာလျှင် အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်။(သဒ္ဒတ္ထ +သဂုဏာဒဗ္ဗာပေက္ခ)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ (အဓိပ္ပါယတ္ထ+ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ)

သာဓက– သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မေ ဗုဒ္ဓေါတိတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။

ပုံစံ(၂)။ အဇ္ဈာဒေတွာ=ဖုံးလွှမ်း၍။ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝတ်ရုံ၍။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

ပုံစံ(၃)။ အနဂါရိယံ=အိမ်၏ အစီးအပွါးမရှိသော ရဟန်းဘောင်သို့။(သဒ္ဒတ္ထ)

အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

သာဓက–အဂါရဿ ဟိတံ အဂါရိယံ၊ နတ္ထိ အဂါရိယံ ဧတ္ထာတိ အနဂါရိယံ။

❻ ဥပမာအတွင်းသွင်း + အပြင်ထုတ် အနက်ပေးနည်း။

ပုံစံ။ သဝတိ စေတံ အတ္ထေ သဿမိဝ ဖလံ။ (၄။၁၅။)

(က) စ=ပါး၊သဿံ=ကောက်သည်၊ ဖလံ=ကို၊ သဝတိက္ကဝ= သီးသကဲ့သို့၊ (ဝါ) ဖြစ်စေသကဲ့သို့၊တထာ=တူ၊ ဧတံ သုတ္တံ= ဤသုတ်သည်၊ အတ္ထေ=အကျိုးစီးပွါးတို့ကို၊ သဝတိ=၏၊ (ဝါ) ၏။

(ဤကား ဥပမာအတွင်းသွင်း၍ အနက်ယောဇနာခြင်းတည်း။)

(ခ) စ=ပါး၊ ဧတံ သုတ္တံ = သည်၊ အတ္ထေ=တို့ကို၊ **သဝ**တိ= ၏။ ကိမိဝ= အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူကား၊ သဿံ=သည်၊ ဖလံ=ကို၊ သဝတိက္ကဝ= ကဲ့သို့တည်း။

(ဤကား ဥပမာအပြင်ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာခြင်းတည်း။)

မှတ်ချက်- ပမာ–ပမေ၊ဤနှစ်ထွေ၊ပမေပဓာနသာတည်း–နိယံအရ ဥပမေယျသည် ပဓာန, ဥပမာနသည် အပဓာနဖြစ်သည်။ ပဓာနာပဓာနအစဉ်ကျအောင် အနက်ပေးပါဟုမေးလျှင် ဥပမေယျမှ စ၍ အနက်ပေးရသော ဥပမာအပြင် ထုတ်၍ ယောဇနာအတိုင်း ဖြေပါ ။ ပမာ–ပမေ(ဥပမာန + ဥပမေယျ) ထင်ရှားအောင် အနက်ပေးပါဟု မေးလျှင် ဥပမာ အတွင်းသွင်း၍ ယောဇနာ အတိုင်း ဖြေပါ။

http://www.dhammadownload.com

ယောဇနာအတိုင်း ဖြေပါ ။ ပမာ–ပမေ(ဥပမာန + ဥပမေယျ) ထင်ရှားအောင် အနက်ပေးပါဟု မေးလျှင် ဥပမာ အတွင်းသွင်း၍ ယောဇနာ အတိုင်း ဖြေပါ။

❼ ဣတိ–သဒ္ဒါ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ+နာမတ္ထ+အာကာရတ္ထ အနက်ပေးပုံ။

ပုံစံ။ **ဓမ္မောတိ ဟေတု ။(၄။၁၈။)**

ဓမ္မောတိ=ဓမ္မ–ဟူသည်ကား၊ ဟေတု=အကြောင်းတည်း။

(ဤကား ဣတိ သဒ္ဒါ ပဒတ္ထဝိပလ္လာသ)

ဓမ္မောတိ=ဓမ္မ–မည်သည်ကား၊ ဟေတု=တည်း။(တနည်း) ဟေတု =သည်၊ ဓမ္မောတိ– ဓမ္မော နာမ=မည်၏။(ဤကား ဣတိ သဒ္ဒါ နာမတ္ထ)

ဟေတု= ကို၊ ဓမ္မောတိ= ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ= ၏။ (ဤကား ဣတိသဒ္ဒါ အာကာရတ္ထ)

❽ ဟိတ်–အတွင်းသွင်း + အပြင်ထုတ် အနက်ပေးနည်း။

ပုံစံ(၁)။**အဘိဓမ္မပိဋကံ ပရမတ္ထကုသလေန ဘဂဝတာ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော ဒေသိတတ္တာ ပရမတ္ထဒေသနာတိ ဝုစ္စတိ။ (ဝိ၊၄၊၁။၁၇။ ဒီ၊၄၊၁။၂၀။)**

(က) အဘိဓမ္မပိဋကံ=ကို၊ ပရမတ္ထကုသလေန= ပရမတ္ထ၌ လိမ္မာတော်မူသော ၊ ဘဂဝတာ =မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော = ပရမတ္ထများ သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် ၊ ဒေသိတတ္တာ = ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမတ္ထ–ဒေသနာတိ = ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ = ၏ ။ (ဤကား ဟိတ်ကို အတွင်းသွင်း၍ ယောဇနာခြင်းတည်း။)

(ခ) အဘိဓမ္မပိဋကံ=ကို၊ပရမတ္ထကုသလေန=မူသော၊ဘဂဝတာ=သည်၊ပရမ–တ္ထဒေသနာတိ=ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ=၏။ ကသ္မာ=အဘယ့်ကြောင်းနည်းဟူမူကား၊(အဘိ–ဓမ္မပိဋကဿ = ၏၊ (ဝါ) ကို၊ ပရမတ္ထဗာဟုလ္လတော = ဖြင့်၊ ဒေသိတတ္တာ = ကြောင့်တည်း။ (ဤကား ဟိတ်ကို အပြင်ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာခြင်းတည်း။)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ(၂)။ဝိနယပိဋကေ စ ဝိတိက္ကမပ္ပဟာနံ ကိလေသာနံ ဝိတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ သီလဿ။(ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၈။ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၀။)

(က) စ=ပါး၊ဝိနယပိဋကေ=၌၊ကိလေသာနံ=တို့၏၊ ဝိတိက္ကမပ္ပဟာနံ=လွန်ကြူးခြင်းကို ပယ်ခြင်းကို၊ ဘဂဝတာ ၊ ဝုတ္တံ=ပြီ။

ကသ္မာ=အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား ။

သီလဿ≠စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၏၊ (ဝါ) သည်၊ကိလေသာနံ=တို့၏ (လိုက်)(ကာကောလောကနနည်း) ဝိတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ=လွန်ကြူးခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ဤကား ဟိတ်ကို အပြင်ထုတ်၍ အနက်ယောဇနာပုံတည်း။)

(ခ) စ=ပါး၊ဝိနယပိဋကေ=၌၊သီလဿ=၏၊ (ဝါ)သည်၊ ကိလေသာနံ = တို့၏၊ ဝိတိက္ကမပဋိပက္ခတ္တာ = ကြောင့်၊ ကိလေသာနံ = တို့၏၊ ဝိတိက္ကမပ္ပဟာနံ = ကို၊ ဘဂဝတာ = သည်၊ ဝုတ္တံ = ပြီ။

(ဤကားဟိတ်ကိုအတွင်းသွင်း၍ အနက်ယောဇနာပုံတည်း။)

❾ တော်-ကို ပုဒ်စွဲ + ဝိဘတ်စွဲ အနက်ပေးပုံ။

- တော် မလွဲ၊ဝိဘတ်စွဲမူ၊ထင်အောင်ဝိဘတ်၊မှတ်၍ ပေးမြဲ။
- ပုဒ်စွဲရှိက၊ အဿတ္ထိအနက်၊ထွက်အောင် သမ္ဗန်မြဲ။*(ဘုရားကြီး။၇၅-၇၆)*

ပုံစံ၊ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ တော် ဥပယောဂဝစနံ။(ဋ္ဌ။၁၀၁။)

(က) ဝါ=တနည်းကား၊ တော်= ဤ "ကေမန္တံ"၌ ဝိဘတ်သည်၊ ဘုမ္မတ္ထေ= သတ္တမီအနက်၌၊ဥပယောဂဝစနံ=ဒုတိယာဝိဘတ်တည်း။
(ပထမနိယံ နှင့်အညီဝိဘတ်စွဲ။)

(ခ) တော်=ဤ "ကေမန္တံ"ဟူသောပုဒ်သည်၊ဘုမ္မတ္ထေ=၌၊ ဥပယောဂဝစနံ= ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသောပုဒ်တည်း။ (ဒုတိယနိယံနှင့်အညီ ပုဒ်စွဲ။)

http://www.dhammadownload.com

နမူနာပုံစံများ။

(၁) (ဝေရဉ္ဇာတိ–ဓတ်) သမီပတ္တေ ဘုမ္မဝစနံ။ (ဋ္ဌ၁။ ၈၁။)
(၂) ယေနာတိ ဘုမ္မတ္တေ ကရဏဝစနံ။ (ဋ္ဌ၁။ ၁၀၀။)

၁၀ တ္တောဟ + တတ္တောဟ–အနက်ပေးနည်း။

။ဧတ္တောဟ–မှာ၊ကြိယာဝိသေသန၊ ကတ္တားမှုနှင့်၊ ကမ္မသုံးချက်၊ ထည့်ကာစွက်၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရာကြီး-၅၅။)*

ပုံစံ။ ဧတ္တောဟ“ အထ ကသ္မာ ၊ပ၊ နိဒ္ဒေသော ကတော” တိ။ (ဋ္ဌ။ ၈၀။)

အနက်။ ဧတ္တ–ဧတသ္မိံ ဌာနေ=ဤအရာ၌၊ ဌတွာ=ရပ်တန့်၍၊(ကြိယာဝိသေသန) ဓောဒကော=သည်၊(ကတ္တား) အဋ္ဌကထာစရိယံ=ကို၊ ဓောဒနံ=ကို၊(ကံ) အာဟ=ပြီ၊ (ကိန္တိ =လျှင်၊ အာဟ=နည်း။) “အထ ကသ္မာ ။ပ။ နိဒ္ဒေသော ကတော”တိ=ဟူ၍၊ အာဟ=ပြီ။

၁၁ ဧတ္ထ သိယာ ၊ တတ္ထ သိယာ အနက်ပေးနည်း။

။ဧတ္ထ သိယာ (တတ္ထ သိယာ) ၊ရှိတုံပါမူ၊ ကြိယာဝိသေသန၊ သမ္ဗန္ဓနှင့်၊ ကတ္တာ–သုံးပါး၊ ထည့်ပြားမလွဲ၊ သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၅၄။)*

ပုံစံ။ ။ တတ္ထ သိယာ “ယဒိ တာဝ ဘဂဝါ ။ပ။ ဝိဟရိတု”န္တိ။ (ဋ္ဌ။ ၈၂။)

အနက် ။(ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ နဠေရုပုစိမန္ဒမူလေတိ=ဟူသော၊ ယံ ဝစနံ=ကို၊ ဥပါလိတ္ထေရေန=သည်၊ ဝုတ္တံ=ပြီ။) (အနိယတ်ထည့်)

တတ္ထ– တသ္မိံ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ နဠေရုပုစိမန္ဒမူလေတိဝစနေ = ၌၊ ဌတွာ=ရပ်တန့်၍၊(ကြိယာဝိသေသန) ဓောဒကဿ=၏၊ (သမ္ဗန်) ဓောဒနာ= ဓောဒနာခြင်းသည်၊ (ကတ္တား) သိယာ= ဖြစ်ရာ၏။

http://www.dhammadownload.com

၁ ၂ ဝုစ္စတေ (ဝုစ္စတိ) အနက်ပေးနည်း။

။ဝုစ္စတေ ပုဒ်၊ အဖြေထုတ်ရာ၊ အာဓာ–လည်းကောင်း၊ တစ်ကြောင်းသမ္ဗန်၊ ကံနှင့် ကတ္တား၊လေးပါးစွက်၍၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၅၇။)*

ပုံစံ။ ။ကိံ ပန ဗုဒ္ဓါယေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ သရန္တိတိ – ဝုစ္စတေ။(ဠ။၁၃၀။)

အနက်။ ။ ဧတ္ထ ဌာနေ = ဤပုဗ္ဗေနိဝါသအရာ၌၊ (အာဓာရ) စောဒကဿ = ၏၊ စောဒနာယ= ကိံ ပန–စသော စောဒနာ၏ (သမ္ဗန်)၊ ပရိဟာရော=ကို(ကံ)၊ မယာ=သည်(ကတ္တား) ၊ ဝုစ္စတေ = ၏။

၁ ၃ ပဋ္ဌမံ တာဝ–အနက်ပေးနည်း။

။ ပဋ္ဌမံ တာဝ၊ရှိလတ်ကမူ၊အပါဒါန်နှင့်၊ သမ္ဗန်လာမြဲ။ *(တိပိဋက-၃၀။)*

ပုံစံ။ ။ နာဝဋ္ဌေ နာဝံ ပဋ္ဌမံ တာဝ ဒဿေန္တော“နာဝါ နာမ ယာယ တရတီ”တိ အာဟ။ (ဝိ၊ဠ၊၁။၂၈၉။)

အနက်။ နာဝဋ္ဌေ=လှေ၌တည်သော၊ (ဘဏ္ဍေ=၌ ၊ ဝိနိစ္ဆယော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ပဋ္ဌမံ တာဝ=လှေ၌တည်သော ဘဏ္ဍာမှ(အပါဒါန်)၊ ဘဏ္ဍာ၏(သမ္ဗန်) ရှေးဦးစွာ၊ နာဝံ ဒဿေန္တော ။ပ။ အာဟ =၏။

၁ ၄ အနုသန္ဓေ–နောက် တတ္ထ စွဲနည်း။

။ဒဿေန္တော အာဟ၊ ပြသည့် ပုဒ်နောက်၊ တတ္ထ–ရောက်က၊ ဒဿနကြိယာ ၏ ကံ၊ ဤနှစ်တန်ကို၊ကေန် တတ္ထစွဲမြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၂၃။)*

ပုံစံ။ ။ကြူဒါနိ သမ္ဗယောဂင်္ ဒဿေန္တော “သဝိတက္ကံ သဝိစာရ”န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ဝိတက္ကနံ ဝိတက္ကော။(ဠ။၁၁၄။)

အနက် ။ကြူဒါနိ=၌၊ သမ္ဗယောဂင်္ =ကို၊ ဒဿေန္တော=၍၊ “သဝိတက္ကသဝိစာရ”န္တိ အာဒိ =ကို၊ အာဟ=၏။ဒဿနကြိယာယ= ဒဿနကြိယာ၏၊ ကရဏ–

http://www.dhammadownload.com

ဘူတေ=ကရိုဏ်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ဗြူတတုယာ= အာဟ ၌ ဗြူတတ်၏၊ ကမ္မဘူတေ =ကံ-ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တတ္ထ- တသ္မိံ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိ အာဒိဝစနေ = ထို သဝိတက္က သဝိစာရ-အစရှိသော စကားရပ်၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဝဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။)

အမှာ။ ။နိယံ၌ ဒဿေန္တော အာဟ၊တတ္ထ-ဟု ဆိုသည်ကား ဥပလက္ခဏမျှသာ၊ ပကာသေန္တော, ဒီပေန္တော, ဝိဘာဝေန္တော, သမ္ပဋိပါဒေန္တော, ပုစ္ဆန္တော, မညမာနော, သာဓေတုကာမော, အာရဒ္ဓံ ဝုတ္တံ ပုစ္ဆိံ, တတ္ထ တတြ ဇတ္ထ- စသည်ဖြင့် အနုသန္ဓေဝါကျ၌ ပုံစံများ တွေ့ရလိမ့်မည်။

(နမူနာပုံစံများ။)

ပုံစံ(၁)။ ။ဣဒါနိ ယမတ္တံ ဝေရဥ္စေ ဗြာဟ္မဏော အဿောသိ၊ တံ ပကာသေန္တော "သမဏော ခလု ဘော ဂေါတမော"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သမိတပါပတ္တာ "သမဏော"တိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ (ဋ္ဌ။၈၃။)

ပုံစံ(၂)။ ။"ကပဏပုရိသော အယ"န္တိ မညမာနော ဘဂဝန္တံ "တပဿီ"တိ အာဟ။ တတြာယံ ပဒတ္ထော။ (ဋ္ဌ။၁၀၆။)

ပုံစံ(၃)။ ။ဣဒါနိ ယသ္မာ။ပ။ တသ္မာ ဘဂဝါ တာယ ဥပမာယ အတ္တနော ဇေဋ္ဌက-ဘာဝံ သာဓေတုကာမော ဗြာဟ္မဏံ ပုစ္ဆိ "ယော နု ခေါ ။ပ။ ဝဒေနိယော"တိ တတ္ထ ကုက္ကုဋစ္ဆာပကာနန္တိ ကုက္ကုဋပေါတကာနံ။ (ဋ္ဌ။၁၀၉။)

အမှာ။ ။ဤပုံစံ(၃)အတွက် "သာဓေတုကာမော ပုစ္ဆိ၊ ပြသည့်ပုဒ်နောက်၊ တတ္ထ ရောက်က၊ သာဓနကရိုဏ်း၊ ပုစ္ဆိ-၏ ကံ၊ ဤနှစ်တန်ကို၊ ကေန် တတ္ထ စွဲမြဲ" ဟု နိယံကို ပြင်ရမည်။

ပုံစံ(၄)။ ။ဧဝဥ္စ ပန ဝတွာ ပုန တံ ဘဂဝတော ဓမ္မဒေသနံ အဗ္ဘာနုမောဒမာနော "အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမ အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမာ"တိအာဒိမာဟ။ တတြာယံ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒေါ ။ပ။ ဒိဿတိ။(ဋ္ဌ။၁၃၉။)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ(၅)။ ။အထဿ ဘဂဝါ အာယာစန် ပဋိက္ခိပန္တော "အလံ မောဂ္ဂလ္လာန"တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ အလန္တိ ပဋိက္ခေပဝစနံ။(ဋ္ဌ။၁၅၁။)

ပုံစံ(၆)။ ။ဧဝံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏံ ဒဿေတွာ အပစ္စက္ခာနေ အသမ္မောဟတ္ထံ တဿေဝ စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏဿ ပုဂ္ဂလာဒိဝသေန ဝိပတ္တိံ ဒဿနတ္ထံ "ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အပစ္စက္ခာတာ"တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယေဟိ အာကာရေဟီတိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။(ဋ္ဌ။၂၂၀။)

၁ ၅ အနုသန္ဓေဝါကျဉ်း"ဒဿေန္တော ဒီပေန္တော ဒဿေတုံ ဒီပေတုံ"တို့၏ ကရိုဏ်းထည့်၍ အနက်ပေးပုံ။

- ။အာကာရနှင့်၊ အာဟ–၏ ကံ၊ဤနှစ်တန်၊ အမှန် ဒဿန–ကရိုဏ်းဖြစ်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၁၉။)*

- ကံ–အာကာရ၊ကရဏ တို့၊အရ မပြား၊ ဤ သုံးပါး၊ မမှားတူလေမြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၂၀။)*

ပုံစံ ။ ။ဣဒါနိ သမ္ဗယောဂံ ဒဿေန္တော "သဝိတက္ကံ သဝိစာရ"န္တိအာဒိမာဟ။ (ဋ္ဌ။၁၀၄။)

အနက်။-ဣဒါနိ = ၌၊ သမ္ပယောဂံ = ကို၊ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိအာဒိနာ = ဖြင့်၊ (ကရိုဏ်း)၊ ဒဿေန္တော = ပြလိုသည်ဖြစ်၍၊ (ဝါ) ပြလိုသောကြောင့်၊ "သဝိတက္ကံ သဝိစာရ"န္တိအာဒိ=ကို၊ အာဟ=၏။

၁ ၆ အနုသန္ဓေဝါကျ "ဣဒါနိ+အာဟ+မာနန္တ" အတ္ထယောဇနာ။

- ။ဣဒါနိ အာဟ၊ရှိက ဧကန်၊ပစ္စုပ္ပန်ကို၊ အမှန် အာဟ–ဟောလေမြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၂၇။)*

- နာဂါတ်နက်မှာ၊ မာနန္တာ၊ ရှံခါ ကာမတ္ထ ကို ထွန်းသတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၂၄၀။)*

http://www.dhammadownload.com

- ဟိတ်လည်း တစ်ချက်၊ လက္ခဏပါ၊ နှစ်နက်မှာ၊ သက်လာ မာန+အန္တ-ပစ္စည်းတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၂၄၉။)*
- ဣဒါနိ-နောက်၊တိတ် ဟောရောက်၊ ဟော မြောက်ပစ္စုပ္ပန်။ *(၅ - ၃၆၉)*

မှတ်ချက်- အာဟ-သာ မဟုတ်၊အတိတ်ကြိယာမှန်သမျှ ပစ္စုပ္ပန်ပေး။

ပုံစံ။ **။ဣဒါနိ သမ္ဗယောဂင်္ ဒဿေန္တော" သဝိတက္ကံ သဝိစာရ"န္တိအာဒိမာဟ။ (၅။၁၁၄။)**

အနက် ။ဣဒါနိ=၌၊ သမ္ဗယောဂင်္ = ကို၊ ဒဿေန္တော= ပြလိုသည်ဖြစ်၍ (ဝါ)ပြလိုသောကြောင့် (ဝါ)ပြလိုရကား (ဝါ) ပြလိုသော၊ ဘဂဝါ=သည်၊"သဝိတက္ကံ သဝိစာရ"န္တိအာဒိ =ကို ၊ အာဟ=ဟောတော်မူ၏။

၁ ၇ "တုလျှတ်+လိင်္ဂတ်၊ ပကတိ+ဝိကတိ၊ နိယမာနိယမ အနက်ပေးပုံ"

- ။တုလျှတ်+လိင်္ဂတ်၊ သတ်မှတ်လေဘိ၊ပကတိ, ဝိကတိ ရရာ၊ နိယမာနိယမ၊ နက်လည်းရ၊ ဌာန ခပ်သိမ်းမှာ။
- တုလျှတ်+လိင်္ဂတ်၊သတ်မှတ်တစိ၊ ပကတိနှင့် ဝိကတိရရာ၊နိယမာနိယမ၊ နက်လည်းရ၊ယောဇနာ အရာ။(သမ္ဗန္ဓစိန္တာဂဏ္ဌိသစ်-၃၇၂။)
- ။ကြိယာ မသတ်၊ ကတ်-ချင်းစပ်၊ တုလျှတ်+လိင်္ဂတ်သာ။

ပုံစံ။ **။ဘဂဝါ ။ပ။ သမိတပါပေါ။ (၅။၈၄။)**

(က) **တုလျှတ်+လိင်္ဂတ်။** - ဘဂဝါ=သည်၊ သမိတပါပေါ= ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိ၏။

(ခ) **ပကတိ+ဝိကတိ။** ဘဂဝါ = သည်၊ သမိတပါပေါ = ငြိမ်းစေအပ်ပြီးသော-မကောင်းမှုရှိသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏။

(ဂ) **နိယမာနိယမ။**-ယော ဘဂဝါ=သည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ သော ဘဂဝါ = သည် ၊ သမိတပါပေါ= ----ရှိသည်၊ ဟောတိ=၏။

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်- ပကတိကတ္တားကို အနိယတ် ယ– နိယတ် တ–တို့ဖြင့် စွဲ၍ အနက်ပေးရ–
သည်ဟု မှတ်။

၁ ၀ ဥပမာလင်္ကာရ အတ္ထယောဇနာ။

ပုံစံ(၁) ဣဓ ပန ဟေတုအတ္ထော ကရဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ (ဌ။၈၀။)

အနက် ။ ပန= ထူး၊ (ဝါ) ပါး၊ “ အန္နေန ဝသတိ , ဝိဇ္ဇာယ ဝသတိ ”တိအာဒီသု = အစရှိသည်တို့၌၊ ဟေတုအတ္ထော=သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ= ဖြစ်သင့်သကဲ့ သို့လည်းကောင်း၊“ ဖရသုနာ ဆိန္ဒတိ ကုဒါလေန ခဏတိ ”တိအာဒီသု = တို့၌၊ ကရဏတ္ထော=သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ=လည်းကောင်း။
(ဥပမာလင်္ကာရ။ သာရတ္ထ၊၁။၂၀၁။ တို့၌ တိုက်ရိုက်ပြသည်။)
တထာ = တူ၊ ဣဓ – ဣမသ္မိံ ဝိနယေ = ၌၊ ဟေတုအတ္ထော စ = သည် လည်းကောင်း၊ ကရဏတ္ထော စ=သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ=၏။

ပုံစံ(၂) သုတ္တန္တေ တာဝ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော သမ္ဘဝတိ။ (ဌ။၈၀။)

အနက်။ “မာသံ မာသောဒနံ ဘုဥ္ဇတိ”တိအာဒီသု= တို့၌၊ အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော = သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ= သို့၊သုတ္တန္တေ = ၌ ၊အစ္စန္တသံယောဂတ္ထော = သည်၊ သမ္ဘဝတိ=၏။

ပုံစံ(၃) အဘိဓမ္မေ စ အဓိကရဏတ္ထော ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ သမ္ဘဝတိ။ (ဌ။၈၀။)

အနက်။ “တိလေသု တေလံ တိဋ္ဌတိ”တိအာဒီသု= တို့၌၊ အဓိကရဏတ္ထော = သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ=လည်းကောင်း၊“ဘိက္ခူသု ဘောဇိယမာနေသု ဂတော ပုရိသော ”တိအာဒီသု = တို့၌ ၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထော = သည်၊ သမ္ဘဝတိ ဝိယ စ = လည်းကောင်း၊ တထာ = တူ၊ အဘိဓမ္မေ = ၌၊ အဓိကရဏတ္ထော စ=လည်းကောင်း၊ ဘာဝေန ဘာဝလက္ခဏတ္ထော စ= လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဝတိ=၏။

http://www.dhammadownload.com

● ၉ ယောတာလင်္ကာရ အတ္ထယောဇနာ။

ပုံစံ(၁) တေန သမယေန ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝိဟရတိ နဠေရုပုစိမန္ဒမူလေ မဟတာ ဘိက္ခုသံဃေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စမတ္တေဟိ ဘိက္ခုသတေဟိ။(ပါ။၁။)

အနက်။ တေန သမယေန = ၌၊ဗုဒ္ဓေါ = သော၊ ဘဂဝါ = သည်၊ ဝေရဉ္ဇာယံ = ၌၊ နဠေရုပုစိမန္ဒမူလေ = ၌၊ ဘိက္ခုသံဃဿ = ၏၊ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏသမ္ဘာ-ဂတတ္တာ=ကြောင့်၊-

(ဟနည်း) ဘိက္ခုသံဃဿ=၏၊ ပစ္ဆိမေန(အန္တိမသော)=အားဖြင့်၊ သောတာပန္နတ္တာ =ကြောင့်၊(ဟိတ်) မဟတာ=ဂုဏ်တို့ဖြင့်မြတ်သော၊ (တနည်း) ဘိက္ခု-သံဃဿ=၏၊ ပဉ္စသတသင်္ချတ္တာ= ငါးရာအရေအတွက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (ဟိတ်)၊ မဟတာ= အရေအတွက်အားဖြင့်များသော ။ပ။ သဒ္ဓိံ = တကွ၊ ဝိဟရတိ=၏။

ပုံစံ(၂) သဗ္ဗမေဝ ဇေတံ ဓမ္မော စေဝ ဝိနယော စာတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ (၄။၁၃။)

အနက်။ စ = အဖြေကို ဆိုဦးအံ့၊ သဗ္ဗမေဝ = သော၊ ဧတံ -ဗုဒ္ဓဝစနံ = သည်၊ (ယထာနုသိဋ္ဌ=ဆုံးမတော်မူတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ=ကျင့်သူတို့ကို၊ အပါယ-ပတနာဒိတော = အပါယ်သို့ ကျရောက်စေခြင်းစသည်မှ၊ ဓာရဏေန = ဆောင်ခြင်းကြောင့်(ဟိတ်)၊ ဓမ္မောတိ စေဝ=ဓမ္မ-ဟူ၍လည်းကောင်း၊ (ကိလေသဝိနယနေန = ကိလေသာတို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းကြောင့်) ဝိနယောတိ စ = ...ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သင်္ချံ =သို့၊ ဂစ္ဆတိ=၏။

သာဓက။- အဝိသေသေန သဗ္ဗမ္ပိ ဗုဒ္ဓဝစနံ ကိလေသဝိနယနေန ဝိနယော, ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ အပါယပတနာဒိတော ဓာရဏေန ဓမ္မော စ ဟောတိ။ (သာရတ္ထ။၆၄။)

ပုံစံ(၃) နေဝ ကဏ္ဍသုခါ, န ဟာဒယင်္ဂမာ။ (ဒီ၊၄၊၁။၇၂။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်။ ဖရုသာဘာဝတော=(ဆဲဆိုသောစကားလုံး၏) ကြမ်းထမ်းသော သဘောရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကဏ္ဍသုခါ= ကြားနာရသောပုဂ္ဂိုလ်၏နား၌ ချမ်းသာသည်၊ နေဝ ဟောတိ= မဖြစ်၊ အတ္တဝိပန္နတာယ= အနက်အဓိပ္ပါယ် အစီးအပွါး၏ ဖေါက်ပြန်ပျက်စီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ဟဒယင်္ဂမာ=စိတ်နှလုံးသို့ ရောက်သည်၊ န ဟောတိ= မဖြစ်။

သာဓက။—ဖရုသာဘာဝတော နေဝ ကဏ္ဍသုခါ။ အတ္တဝိပန္နတာယ န ဟဒယင်္ဂမာ။

(သီ၊ဋီ၊သစ်။၃၃၈။)

၂ ၀ "ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ + သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ

- ဒြဗ်တွင်မျှ၊ ငဲ့တုံက၊ ကေဝလဒဗ္ဗာ။
- ဂုဏ်နှင့် ဒဗ္ဗ၊ ငဲ့တုံက၊ သဂုဏဒဗ္ဗာ။ (သမ္ဗန္ဓစိန္တာဂဏ္ဌိသစ်။၃၉။)

ပုံစံ(၁)။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ = မြတ်စွာဘုရား။ (ဤကား ကေဝလဒဗ္ဗာပေက္ခ (ဝါ)အဂုဏာပေက္ခ၊ (ဝါ) နာမာပေက္ခ။)

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ= မဖေါက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် အလုံးစုံသောတရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍သိတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရား။(သဂုဏဒဗ္ဗာပေက္ခ)

ဝိဂ္ဂဟ။ **သမ္မာ သာမဉ္စ သဗ္ဗဓမ္မေ ဗုဇ္ဈတီတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။**

ပုံစံ(၂) ဝိနယော = အထူးထူး အပြားပြား များသော နည်းရှိသော ဝိနည်း။ (ဝါ)ထူးသောနည်းရှိသော ဝိနည်း။(ဝါ) ကိုယ်+နှုတ်တို့ကို ဆုံးမတတ်သော ဝိနည်း။

ဝိဂ္ဂဟ။ ဝိဝိဓာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော။ဝိသေသာ နယာ ဧတ္ထာတိ ဝိနယော။ ကာယံ ဝါစဉ္စ ဝိနေတီတိ ဝိနယော။

၂ ၁ " ကြိယာပြင်၍ အနက်ပေးပုံ "

- နှစ်သုံးလေးပါး ၊ ကံ+ကတ္တားနှင့် ၊ ထားသည့်အရာ ၊ ကြိယာကား ၊ မှန်စွာနောက်ဖျား ၊ ကံ+ကတ္တားနှင့်၊ တူကြား လိင်–ဝုစ်အညီတည်း။

(ဘုရားကြီး- ၇၉)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ။ **တီသုပိ စေတေသု တီသော သိက္ခာ တိဏ္ဏံ ပဟာနာနိ စတုဗ္ဗိဓာဝ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။(၄။၁၈။)**

အနက်။ စ=ပါး၊ တီသုပိ= ကုန်သော၊ ဧတေသု ပိဋကေသု= တို့၌၊ တိသော= ကုန်သော၊သိက္ခာ စ = တို့ကိုလည်း ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ = ကုန်၏။ တိဏ္ဏံ= ကုန်သော ၊ ပဟာနာနိ စ=တို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ =ကုန်၏။ စတုဗ္ဗိဓော = ရှိသော၊ ဂမ္ဘီရဘာဝေါ စ = ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော= သိအပ်၏။

(လိင် , ဝုစ် ပြောင်း၏-ဟူလို)

၂၂ "သေယျထိဒံ အနက်ပေးနည်း"

ပုံစံ။ **သေယျထိဒံ၊ တေနာတိ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံ။(၄။၇၉။)**

အနက်။ ဣဒံ အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ = ဤအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းသည်၊ **သေယျထာ**ကတမာ = အဘယ်နည်း။ (သရူပပုစ္ဆာ)

တေနာတိ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံတျာဒိ = တေနာတိအနိယမနိဒ္ဒေဝစနံ-အစရှိသည်တည်း။ (သရူပဝိသဇ္ဇနာ)

(တနည်း)- ဣဒံ အယံ အတ္ထဝဏ္ဏနာ= ဤအနက်ကို ဖွင့်ခြင်းကို၊ သေယျထာ - ကထံ= အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ကရိဿတိ= ပြုလတံ့နည်း။(အာကာရပုစ္ဆာ)

တေနာတိ အနိယမနိဒ္ဒေသဝစနံတျာဒိနာ= အစရှိသည်ဖြင့်၊ အတ္ထဝဏ္ဏနံ=အနက်ကိုဖွင့်ခြင်းကို၊ ကရိဿာမိ=ပြုပေအံ့။(အာကာရဝိသဇ္ဇနာ)

မှတ်ချက်။- ပထမနည်းကား သေယျထိဒံ-ကို သရူပပုစ္ဆာကြံ၍ ပေးသည်။ ဒုတိယနည်းကား အာကာရပုစ္ဆာကြံ၍ ပေးနည်းတည်း။(ဂံ၊သစ်၊၁။၃၂၇။)

သာဓက❖ **သေယျထိဒန္တိ တံ ကတမံ၊ တံ ကထန္တိ ဝါ အတ္ထော။ (သာရတ္ထ။၁၉၅။**

အမှာ - ဒီ၊၄၊၁။၁၄၂။ ၌ " သေယျထိဒန္တိ ကတမေ ပန တေ" ဟု ဖွင့်သည်။ ယင်း" သေယျထိဒံ " - ကိုပင် သိဋ္ဌိ၊သစ်။၂။၃၁။ ၌ " သေယျထိဒန္တိ

http://www.dhammadownload.com

ဧကောဝ နိပါတော”, နိပါတသမုဒါယော ဝါ-ဟု ဖွင့်သည်။ ယင်းတို့အလို သေယျထိဒံ-ကို ဧကနိပါတ, နိပါတသမုဒါယ နှစ်မျိုးကြံ၍ပေးပါ-ဟု မေးနိုင်သည်။

"ဧကနိပါတကြံ၍အနက်ပေးပုံ။ "

သေယျထိဒံ=တိုအတတ်သည်တို့ဟူသည် အဘယ်နည်း။

"နိပါတသမုဒါယကြံ၍အနက်ပေးပုံ ။(ဝါ) ဒွိနိပါတကြံ၍ အနက်ပေးပုံ။"

ဣဒံ ဣမေ =ဤအတတ်သည်တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ ကတမေ= အဘယ်တို့နည်း။

(သီလက္ခန်ဘာသာဋီကာ-၃၊၂၆၉။)

၂ ၃ "အဇ္ဈော + အဓိပ္ပါယော-သမ္ဗန်ခံပေးနည်း"

သံဝဏ္ဏနာ၊ အဇ္ဈောပါမှု ၊ သဒ္ဒါသံဝဏ္ဏောတဗ္ဗ ၊ ဝါစကသည် ၊ မုချသမ္ဗန် ခံမြဲတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၆၄။)*

(၁) " အဇ္ဈော-သမ္ဗန်ခံပေးနည်း "

ပုံစံ။ ဖြဟ္မံ အဏာတိတိ ဗြာဟ္မဏော၊ မန္တေ သဇ္ဈာယတီတိ အဇ္ဈော။(ဋ္ဌ။၈၃။)

အနက်။ မန္တေ=ဗေဒင်တို့ကို၊ သဇ္ဈာယတိ=သရဇ္ဈာယ်တတ်၏၊ဣတိ အယံ= ဤသည်ကား၊ ဖြဟ္မံ အဏာတီတိပဒါနံ=... တို့၏၊အဇ္ဈော=တည်း။

(ဤကား ပါဠသေသနည်းဖြင့် သမ္ဗန်ခံပုံတည်း။)

တနည်း-ဣတိ အယံ = ဤသည်ကား၊ အဇ္ဈော = ဖြဟ္မံ အဏာတိ-ပုဒ်တို့၏ (သမ္ဗန်) အနက်တည်း။ (ဤကား အတ္ထသေသနည်းဖြင့် သမ္ဗန်ခံပုံတည်း။)

(၂) "အဓိပ္ပါယော- သမ္ဗန်ခံပေးနည်း"

(က) ဥပပန္နာတိ ဥပဂတာ၊ တတ္ထ အဘိနိဗ္ဗတ္တာတိ အဓိပ္ပါယော။(ဋ္ဌ။၁၃၆။)

အနက်။ ဥပပန္နာတိ=ကား၊ ဥပဂတာ=ဖြစ်ရကုန်လေပြီ၊ တတ္ထ=ထိုအပါယ်စသည် တို့၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ = ကုန်ပြီ။ ဣတိ အယံ=ကား၊ အဓိပ္ပါယော = ဥပပန္နာ-ဟူသောပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

http://www.dhammadownload.com

(ခ) ဂဗ္ဘတော အပဂတောတိ အပဂဗ္ဘော၊ အဘဗ္ဗော ဒေဝလောကူပပတ္တိ ပါပုဏိတုန္တိ အဓိပ္ပါယော။ (ဋ္ဌ။၁၀၇။)

အနက်။ ဂဗ္ဘတော=နတ်ပြည်ပဋိသန္ဓေမှ၊ အပဂတော=ကင်း၏။(ပ)။ ဣတိ အယံ= သည်ကား ၊ အဓိပ္ပါယော = ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏားကြီး၏ အလိုတည်း ။ (ဝါ) အပဂဗ္ဘော-ပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်တည်း။

❁ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ၊ ပဒ-လည်းကောင်း ၊ တကြောင်းပုဂ္ဂိုလ် ၊ ထိုနှစ်ပါးတွင် ၊ လျော်ရာလျှင်၊ မြဲပင် အဓိပ္ပါယော သမ္ဗန်တည်း။ *(ဘုရားကြီး-၆၅)*

ရှင်းလင်းချက်-။ ။ သံဝဏ္ဏနာ အတ္ထောပါမူ ယင်းအတ္ထော၏ သမ္ဗန်ကို သံဝဏ္ဏေ-တဗ္ဗ ဖြစ်သော ဝါစကသဒ္ဒါကို ခံရသည် ။ သံဝဏ္ဏနာ -၌ အဓိပ္ပါယော ပါမူ ယင်းအဓိပ္ပါယော၏ သမ္ဗန်ကို သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ ပုဒ်နှင့် ဘုရား, ကျမ်းပြုဆရာနှင့် အပရေဆရာ, ကေစိဆရာ-စသော ပုဂ္ဂိုလ် ထိုနှစ်မျိုးတွင် သင့်လျော် ရာကို ခံရသည်။ နှစ်မျိုးစလုံး သင့်လျော် လျှင် နှစ်မျိုးစလုံးကို ခံရသည်။

၂၄ "အပိစ- အနက်ယောဇနာနည်း"

ပုံစံ။ အပိစ အပရော နယော= တပါးသောနည်းကို၊ ဝေ=ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော= ၏။ (မဏိမဥ္ဇူ)

တနည်း။ အပိစ အပရော နယော=ကို၊ မယာ=သည်၊ ဝုစ္စတေ=၏။(ရွှေဥမင်နိသျ)

တနည်း။ ဝုတ္တနယတော=မှ၊ အပိစ-အပရော နယော=ကို၊ မယာ = သည်၊ ဝုစ္စတေ။ (မအူသျှ)

တနည်း။ အပိစ ကိမည် ဝတ္တဗ္ဗံ= ဆိုဘွယ်တစ်ပါးကား အဘယ်နည်း။

{အပိစာတိ ကိမည် ဝတ္တဗ္ဗန္တိအတ္ထော။ *သံဟျင်ဋီကာ*။}

၂၅ " ယဒိ ဝေ-အစချီသောဝါကျ ပေးနည်း "

❁ ယဒိ ဝေ၊ နှစ်ပါးပြွမ်းလျက်၊ တတ်စွမ်းသောလျောက်၊ အပြစ်ကောက်မူ၊ နောက်စကားကို၊ မှတ်သားကိုင်လျက်၊ယဒိ ထက်ဝယ်၊ စွက်သည့်ကြိယာ၊

http://www.dhammadownload.com

အသစ်ရှာ၊ ဇဝံ–နောက်မှာ၊ သတိ–လာ၊ သန္တေသု–လည်း၊ ရုံတစ်ခါ(***ဟိတ္ဝပ - နိယံ***)

ပုံစံ။ **ယဒိ ဇဝံ သေကျောပိ သမာနော သင်္ကိတိယာ ဗဟုကာရတ္တာ ထေရေန ဥစ္စိနိတဗ္ဗော အသဿ။ (ဝိ၊၄၁၊၁။၆။ ဒီ၊၄၁၁၊၃။)**

အနက်။ တေန အာယသ္မတာ အာနန္ဒတ္ထေရေန=နှင့်၊ ဝိနာပိ=ကင်း၍လည်း၊ ဓမ္မ–သင်္ကိတိ= သုတ်+အဘိဓမ္မာကို သင်္ဂါယနာတင်ခြင်းသည်၊(ဝါ) ကို၊ ကာတုံ=ငှာ၊ ယဒိ န သက္ကာ= အကယ်၍ မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်အံ့။ ဇဝံ အသက္ကုဏေ–ယျတ္တေ = ဤသို့ မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ = ရှိ (ဖြစ်)လတ်သော်၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော=သည်၊သေကျော=သည်၊ သမာနောပိ= ။ပ။ အသဿ= ဖြစ်ရာ၏။

မှတ်ချက်- ယဒိ ဇဝံ ဝါကျ၌၊ ယဒိ–ကို ဆိုခဲ့ပြီးဝါကျနှင့် ယှဉ်စပ်ပေး၊ ဇဝံ–နောက်၌ ဇကဝုစ်ဖြစ်မူ သတိ–ထည့်ပေး , ဗဟုဝုစ်ဖြစ်မူ သန္တေသု ထည့်ပေး။

၂၆ " ယထာဟ – အနက်ပေးနည်း "

ယထာဟ–မူ၊တွေ့လေမူကား၊ ယထာ+ အာဟ နှစ်ပုဒ်ယူမြဲ။
ယေန, ကိံ –ခံ၊ ကရိုဏ်း–ကံ၊ အမှန်ကျေစမြဲ။ (***ဘုရားကြီး- ၆၀၊၆၉။***)

ပုံစံ။ **ယထာဟ "ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ" န္တိ။(ဝိ၊၄၁၊၁။၁၁၃။)**

အနက်။ ယထာ ယေန ကာရဏေန=အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ=၌၊) မဟာထေရော=သည်၊ "ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ" န္တိ =ဟူ၍၊ အာဟ=မူပြီ။

တနည်း။ မယာ=ငါသည်၊ ဝုတ္တဿ=ဆိုအပ်သော၊ဝစနဿ =၏၊ (ဝါ) ကို ၊ သာဓကံ=ပြီးစေတတ်သော (ဝါ) သက်သေဖြစ်သော၊ယထာ ကိံ ဝစနံ=ကို၊ မဟာထေရော=သည်၊ အာဟ=နည်း။ "ကာမာနမေတံ နိဿရဏံ ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ"န္တိ=ဟူ၍၊ (ဇတံ ဝစနံ=ကို မဟာထေရော=သည်၊အာဟ=၏။)

http://www.dhammadownload.com

၂ ၇ " ယံ တံ သဒ္ဒါ နိစ္စသမ္ဗန္ဓာ–နှင့်အညီ ထည့်ပြင်ပေးပုံ "

ပုံစံ။ **သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ။**
သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါနသာသနံ။ (ဝိ၊ဌ၊၁။၁၅၄။)

အနက်။ သဗ္ဗပါပဿ=အလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို၊ ယံ အကရဏံ = အကြင်မပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုသလဿ = စတုဘူမကကုသိုလ်ကို၊ ယာ ဥပသမ္ပဒါ =အကြင်ပြည့်စုံစေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယံ သစိတ္တပရိယောဒပနံ= အကြင် အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။(တံ) ဧတံ =ထိုအလုံးစုံသော မကောင်းမှုကို မပြုခြင်း....... ဖြူစင်စေခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ= ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ = အဆုံးအမတော်တည်း။

လေကျက်ရန် ပုံစံ။– **ဘဂဝါတိ ဝစနံ သေဋ္ဌံ၊ ဘဂဝါတိ ဝစနမုတ္တမံ။**
ဂရုဂါရဝယုတ္တော သော၊ ဘဂဝါ တေန ဝုစ္စတိ။ (ဋ္ဌ။၃၄။)
{ သီ–ဥယျာဉ်(၁၄) ၌ ပါပြီးဖြစ်သည်။}

၂ ၈ "အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ–၌ အတ္ထယောဇနာ (၃)နည်း။"

ပုံစံ။ **မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တဿ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ (ပါ။၃၅။)**

(က) ပဋိသေဝန္တဿ =သော၊ အဿ ဘိက္ခုနော=အား၊ ပါရာဇိကာ=ပါရာဇိက–အမည်ရှိသော၊ အာပတ္တိ= အာပတ်သည်၊ ဟောတိ=၏။
(ပါရာဇိကာ+အဿ –ဟု ပုဒ်ဖြတ်၊ အဿ–ကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ ဟောတိ –ကား ပါဌသေသတည်း။)

(ခ) ပဋိသေဝန္တဿ=...သော ရဟန်းအား၊ ပါရာဇိကာ=သော၊အာပတ္တိ=သည်၊ အဿ– ဟောတိ=ဖြစ်၏။(ဤဝိကပ်၌ အဿ–ကား အာချာတ်ပုဒ်တည်း)

(ဂ) ပဋိသေဝန္တဿ = ...သော ရဟန်းအား ၊ ပါရာဇိကဿ = သို့၊ အာပတ္တိ–

http://www.dhammadownload.com

အာပန္နံ= ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ=၏။
(ဤဝိကပ်၌ ပါရာဇိကဿ-ဝယ် ဆဋ္ဌီဝိဘတ်တည်း။)

အမှာ- အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ-စသည်တို့၌လည်း အထက်ပါအတိုင်း သုံးမျိုးစီပေးလေ။ (ဌ။၂၆၆။ ရှုလေ။)

❷ ❽ "ဂဟာရှေမှ၊ အာတာရကို-စသော နိယံနှင့်အညီ ယောဇနာပုံ"

ပုံစံ(၁) အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ ပါဒေသု ဂဟေတွာ။ (ပါ။၂၀။)

အနက်# အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ=၏၊ ပါဒေသု= တို့ကို၊ ဂဟေတွာ=၍။
(ပထမနိယံနှင့်အညီ။)

တနည်း။ အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ= ကို၊ ပါဒေသု = တို့၌၊ ဂဟေတွာ=၍။
(ဒုတိယနိယံနှင့်အညီ)

❀ ဂဟာရှေမှ၊အာတာရကို၊ ကံ-ဆိုလိုမူ၊ ထိုရှေပုဒ်မှာ၊ဒုတိယာကို၊ ဆဋ္ဌီမှာသက် ဤအချက်လည်း၊ မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၀၉)*

❀ ဂဟာရှေမှ၊ အာတာရကို၊ ဘုမ္မတ္ထပင်၊ယူစေချင်မူ၊ ရှေးတွင်ပုဒ်မှာ၊ ဆဋ္ဌီပါက ကံမှာသက်ဟု၊ မိန့်မြွက်ဆရာ တစ်ဦး အလိုတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၀၀။)*

ပုံစံ(၂) ပုရာဏဒုတိယိကာယ ဗာဟာယံ ဂဟေတွာ။(ပါ။၂၁။)

ပုံစံ(၃) ထေရော ရာဇာနံ ဒက္ခိဏဟတ္ထေ အဂ္ဂဟေသိ။ (ဌ။၄၃။)

❸ ⓪ " ဣတရထာ (ဟိ-စ-ပန)အနက်ပေးနည်း "

နိယံ။ ဣတရထာ၊ အညထာနောက်၊ဟိ,ပန နှင့်၊ စ-လုံးရောက်သော်၊ လဒ္ဓဒေါသ ဗျတိရိက် ဟု၊ အမည်ပေးမြဲ။ *(ကြီး- ၆၁။)*

http://www.dhammadownload.com

ဣလတရထာ၊ အညထာ ပုဒ်၊ထုတ်၍ရှိက၊ လက္ခဏာနှင့်၊ လက္ခဏာဝန်၊ဤနှစ်တန်ကို၊ အမှန်သွင်းလျက်၊ အနက်သမ္ဗန်၊အပါဒါန်မှာ၊ အန္တယာကို၊ ခံကာမလွဲ၊ ထားလေမြဲ။ *(ကြီး -၆၂။)*

ပုံစံ။ **ဣလတရထာ ဟိ ပရိယိဋ္ဌမတ္တောနေဝ ပါရာဇိကာ ဘဝေယျ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၂။၄၁။)**

အနက်။ ဟိ- ယသ္မာ =ကြောင့် ဣလတရထာ= ဤအနိး၌ ထားပြားအံ့မှ တပါးသောရာပြားအံ့-ဟူသော အပြားအားဖြင့်၊ အတ္တေ=ကို၊ ဂယှမာနေ=သော်၊ ပရိယိဋ္ဌမတ္တောနေဝ =ရှာအပ်ကာမျှပင်လျှင်၊ ပါရာဇိကာ=သည်၊ ဘဝေယျ။ (မအူသျှ။၄။၁၂၃။)

၃ ၁ " ဧသေဝ နယော- အနက်ပေးနည်း "

ဧသေဝ နယော၊ပုဒ်သဘောမှာ၊ ထင်စွာ. ဧဝ၊ဣဝ-နှစ်ချက်၊ စွဲလျက်သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး - ၇၁။)*

* ဧသေဝနယော-ဧသော+ဧဝ+ နယော= ဤနည်းကိုသာလျှင်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော=၏။

* ဧသေဝနယော-ဧသော+ဣဝ+နယော= ဤနည်းကဲ့သို့သောနည်းကို၊ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၃ ၂ "ပဋိသေဓ နှစ်ချက်ပါသောကြိယာ အနက်ပေးနည်း"

နပ္ပဟောသိ = မစွမ်းနိုင်သည်ကား ၊ နော = မဟုတ်၊ ပဟောတိ ဧဝ = စွမ်းနိုင်သည်သာတည်း။

ပဋိသေဓ၊ ဒွိနေက၊ ဧဝ-ယှဉ်၍ပေး။

တနည်း - နော နပ္ပဟောသိ = စွမ်းနိုင်၏။

ဒွိပဋိသိ၊ ပြရှိဘိ၊ ပကတိ အနက်ပေး။ (ဋ္ဌ။၁၁။ မအူသျှ၊၁။၁၁၃။)

နှစ်ခုပဋိသေ၊ ခွဲဝေမရှိ၊ နက်ပေးဘိမူ၊ပကတိအနက်၊ ထွက်အောင်ပေးမြဲ။ မပေါင်းရောဘဲ၊ ခွဲ၍တဖန်၊သမ္ဗန်ပါမူ၊ကြိယာနောင်၊ ဧဝ-ဆောင်မြဲ။

(ဘုရားကြီး - ၁၁၃-၁၁၄။)

http://www.dhammadownload.com

၃ ၃ "ကိစ္စေတ္ထ- အနက်ပေးနည်း"

ပုံစံ။ ကိ ပနေတာနိ "ကုသလာတိ ဝါ ဓမ္မာတိ ဝါ"တိအာဒီနိ ကေတ္တာနိ, ဥဒါပု, နာနတ္တာနီတိ- ကိစ္စေတ္ထ ယဒိ တာဝ ကေတ္တာနိ။ (အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ၈၂။)

အနက်– ဧတ္ထ= ဤကေတ္တ၏အဖြစ်, နာနတ္တ၏ အဖြစ်၌၊(တယာ= သင်စောဒကသည်) ကိစ္စိ = တစ်စုံတစ်ခုသော အပြစ်တင်စကားကို၊ (ဝတ္တဗ္ဗံ= ဆိုသင့်သေး၏၊) တေ= သင်၏၊ စောဒနာ = စောဒနာသည်၊ အသမတ္တာ = အပြီးသို့ မရောက်သေး၊ (မပြည့်စုံသေး) အဝသိဋ္ဌံ = ကြွင်းကျန်သော အပြစ်တင်စကားကို၊ တာဝ ဗြူဟိ = ဆိုပါဦးလော့။

(အဋ္ဌသာလိနီ ဘာသာဋီကာ။ ပ။ ၂၈၈။)

ကိစ္စေတ္ထပုဒ်၊ ထုတ်၍ရှိက၊ ကိစ္စိစပ်ရန်၊ ဝတ္တဗ္ဗံကို၊ ကေန်မှချ၊ ထည့်ပြီးမှလျှင်၊ တဝစောဒနာ၊အသမတ္တာနှင့်၊ ဆက်ကာအဝ–သိဋ္ဌံပြ၍၊ တာဝ ဗြူဟိ၊ ခိပ္ပါယ်ဖြည့်သည်၊ ကျမ်းရှိ မူလဋီကာတည်း။(**နိ–ဘာဋီ**)

တနည်း:–ဧတ္ထ– ဤာနေ=၌၊ တဝ= ၏၊ စောဒနာ= သည်၊အသမတ္တာ= သေး၊ ကိစ္စိ= သော၊ အဝသိဋ္ဌံ=သော၊ ယံ (ဝစနံ)=သည်၊ အတ္ထိ=၏၊ တံ (ဝစနံ) = ကို၊ ဗြူဟိ= ဆိုဦးလော့။

ကိစ္စေတ္ထ–ပုဒ်၊ထုတ်၍ရှိမူ၊ ကိစ္စိနောက်မှ၊အဝသိဋ္ဌံ၊ ယံ အတ္ထိနှင့်၊တံ ဗြူဟိကို၊ ဆို၍ထည့်ငြား၊ ရှေးနားကမှာ၊ တဝ စောဒနာ၊အသမတ္တာ–ကိုဆောင်ကာစွက်၍၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး - ၅၆။)*

၃ ၄ " ယထာက္ကမ ,ယထာသချ်–နည်း အတ္ထယောဇနာပုံ "

ပုံစံ(၁) သောမနဿံ ဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ဥပစာရက္ခဏေယေဝ ပဟီယတိ၊ ဒုက္ခ-ဒေါမနဿသုခါနိ ပဌမဒုတိယတတိယာနံ ဥပစာရက္ခဏေသု။ (ဋ္ဌ။ ၁၂၃။

http://www.dhammadownload.com

အနက်– ဟိ= ချဲ၊ သောမနဿံ = ကို၊ စတုတ္ထဈာနဿ=၏၊ ဥပစာရက္ခဏေယေ =
...၌သာလျှင်၊ ပဟီယတိ။
ဒုက္ခံ = ကို၊ ပဌမဿ(ဈာနဿ)=၏၊ ဥပစာရက္ခဏေ၊ ပဟီယတိ။
ဒေါမနဿံ=ကို၊ ဒုတိယဿ (ဈာနဿ)=၏၊ ဥပစာရက္ခဏေ ၊ ပဟီယတိ ၊
သုခံ=ကို၊ တတိယဿ(ဈာနဿ)=၏၊ ဥပစာရက္ခဏေ=၊ ပဟီယတိ။

ပုံစံ(၂) ယဿ္မာ ပန တံ အာဂမ္မ သဗ္ဗသော တဏှာ ခယံ ဂစ္ဆတိ ဝိရဇ္ဇတိ နိရုဇ္ဈတိ ၊ တဿ္မာ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓောတိ ဝုစ္စတိ။(၄။၁၈၃။)

ပုံစံ(၃) ကာရဏဉ္စ ယဿ္မာ နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ "ဂဏှာထ န"န္တိ ဒဿေန္တံ ဝိယ အပ္ပေတိ၊ ပကရောတိ စ နံ ကတ္တုံ အာရဘတိ၊ ကရောတိယေဝ ဝါ၊ တဿ္မာ နိဒါနဉ္စေဝ ပကရဏဉ္စာတိ ဝုစ္စတိ။ (၄။၁၈၅။)

ပုံစံ(၄) တတ္ထဓာတကေ ပန သာလိသီသာဒီနိ နိရုမ္ဘိတွာ ဝါ ကေမေကံ ဟတ္ထေနေဝ ဆိန္ဒိတွာ အသိတေန လာယိတွာ ဝါ ဗဟူနိ ဧကတော ဥပ္ပါဋေတွာ ဝါ ဂဏှန္တဿ ယသ္မိံ ဗီဇေ ဝါ သီသေ ဝါ မုဋ္ဌိယံ ဝါ မုဂ္ဂမာသာဒိဖလေ ဝါ ဝတ္ထု ပူရတိ။ တသ္မိံ ဗန္ဓနာ မောစိတမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ (၄။၂၉၆။)

မှတ်ချက်- နိရုမ္ဘိတွာ–စသော (၄)ပုဒ်ကို ယသ္မိံ ဗီဇေ ဝါ – စသော နောက် (၄)ပုဒ်နှင့် အစဉ်အတိုင်းစပ်၍ အနက်ပေးရမည်မှတ်။

❸ ❺ " ကာကောလောကန အတ္ထယောဇနာပုံ "

ပုံစံ(၁) သမ္ပသာဒနံ စေတသော ဧကောဒိဘာဝံ။ (ပါ။၅။)

အနက်–စေတသော = စိတ်ကို၊ သမ္ပသာဒနံ=ကြည်လင်စေတတ်သော၊ စေတသော =စိတ်၏၊ ဧကောဒိဘာဝံ = မြတ်သည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော သမာဓိကိုပွါး စေတတ်သော။ (၄–အဖွင့် ၁၁၉–ရှ။)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ(၂) သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာန-ကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။ (ပါ။၁။)

မှတ်ချက်- ဤပုံစံ၌ အာဒိကလျာဏံ-အစ ပရိသုဒ္ဓံ-တိုင်အောင် ပုဒ်တို့ကို ရှေး ဓမ္မံ , နောက် ဗြဟ္မစရိယံ-နှစ်ပုဒ်ကိုငဲ့၍ စပ်ပေးလေ။

ပုံစံ(၃) သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿ-ဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ။ (ပါ။ ၅။)

*** ဤ၌ "ပုဗ္ဗေဝ"ကား ကာကောလောကနနည်း(မဇ္ဈေဒီပက)။ (ဋ။၁၂၂။)

ပုံစံ(၄) ရညော ပဟိတော ဒူတော။

အနက်- ရညော= သည်၊ ပဟိတော= စေအပ်သော၊ဒူတော= တမန်။
ပဟိတော=စေအပ်သော၊ ရညော= မင်း၏၊ ဒူတော= တမန်။

၃၆ " အနုသန္ဓေဝါကျ စတုက္ကနယ အတ္ထယောဇနာပုံ "

ပုံစံ(၁) တ္တောဝတော စပဌမဿ ဈာနဿ ပဟာနင်္ဂံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သမ္ပယော-ဂင်္ဂံ ဒဿေန္တော " သဝိတက္ကံ သဝိစာရ "န္တိအာဒိမာဟ။(ဋ။၁၁၄။)

အနက်- (က) စ = အနုသန္ဓေကို ဆိုဦးအံ့၊ တ္တောဝတော = ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော "ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ " ဟူသော သဒ္ဒါ အစဉ်ဖြင့်၊ပဌမဿ ဈာနဿ= ၏ ၊ပဟာနင်္ဂံ =ကို၊ဒဿိတံ =သည်၊ ဟောတိ နနု= လော ။ (စော-ဘော)

(ခ)အထ = လျက်၊ ကသ္မာ = ကြောင့်၊ သဝိတက္ကံ သဝိစာရန္တိအာဒိံ =ကို၊ အာဟ=နည်း။(စော)

(ဂ)ဣဒါနိ =၌၊ သမ္ပယောဂင်္ဂံ =ကို၊ ဒဿေန္တော=သည်၊ ဟောတိ နနု = လော။ (ပရိ-ဘော)

(ဃ)တသ္မာ =ကြောင့်၊ သဝိတက္ကံသဝိစာရန္တိအာဒိံ = ကို၊ အာဟ =၏။ (ပရိဟာရ)

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ(၂) ဧဝံ ဒေသနံ ယောမေတွာ ဣမာယ ဒေသနာယ ရတနတ္တယေ ပသန္န-
စိတ္တော ပသန္နာကာရံ ကရောန္တော "ဧသော ဟ"န္တိ အာဒိမာဟ။(ဋ။၁၄၀။)

❷ ❼ "တထာဟိ-ဟု၊ရှိသည့်ပုဒ်ဆုံး ၊ ခုနစ်လုံး၊ ကျေသုံး ဝိဘတ္တိ။
(အာချာတ်သာမိ) နိယံနှင့်အညီ အနက်ယောဇနာပုံ။"

ပုံစံ။ ထေရော ဟိ အာယသ္မန္တေ အာနန္ဒေ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထော အဟောသိ။
တထာ ဟိ နံ သိရသ္မိံ ပလိတေသု ဇာတေသုပိ " နဝါယံ ကုမာရကော
မတ္တမညာသီ"တိ ကုမာရကဝါဒေန ဩဝဒတိ။(ဝိ၊ဋ၊၁။၆။ဒီ၊ဋ၊၁။၅။)

*** အနက်။-ထေရော ဟိ ။ပ။ အဟောသိတိ=အဟောသိ-ဟူသော၊ယံ ဝစနံ=ကို၊ မယာ=သည်၊ ဝုတ္တံ=ပြီ။ တထာ-တံ ဝစနံ=သည်၊ ဟိ-သစ္စံ=မှန်၏။(ဝါ) ဟိ-ယုတ္တံ=သင့်၏။(ပထမာဝိဘတ်ကျေ၏-မှတ်)

*** ထေရော ဟိ။ပ။ အဟောသိတိ=..ဟူသော၊ ယံ ဝစနံ=ကို၊ မယာ ဝုတ္တံ ။ တထာ-တံ ဝစနံ =ကို၊ ဟိ-ဝိတ္ထာရေဿာမိ= အကျယ်ချဲ့ပြဦးအံ့။ ဟိ- ဒဠှံ ကရောမိ = ခိုင်မြဲအောင်ပြုအံ့။ (ဒုတိယာဝိဘတ်ကျေ၏-မှတ်)

*** ယထာ-ယေန ကာရဏေန= အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ထေရော ဟိ။ပ။ အဟောသိတိ=...ဟူ၍၊ မယာ ဝုတ္တံ ။ တထာ ဟိ - တေန ဧဝ ကာရဏေန = ..ကြောင့်သာလျှင်။(တတိယာဝိဘတ်ကြေ၏-မှတ်)

*** ထေရော ဟိ။ပ။ အဟောသိတိ=...ဟူသော၊ ယံ ဉာပေတဗ္ဗဝစနံ= အကြင်သိစေအပ်သောစကားကို၊(တနည်း) ယံ သကဝစနံ=အကြင်မိမိစကားကို၊(တနည်း) ယံ သာဓျဝစနံ= အကြင်ပြီးစေအပ်သော စကားကို၊ (တနည်း) ယံ ဒဠှီယဝစနံ = အကြင်ဒဠှီယစကားကို၊ မယာ ဝုတ္တံ =ပြီ။ တထာ- တဿ ဝစနဿ= အား၊ အနုရူပံ အနုစ္ဆဝိကံ= သင့်လျော် လျောက်ပတ်သော၊ ဉာပကံ= ကို၊ (တနည်း) ပရဝစနံ=ကို၊ (တနည်း) သာဓကဝစနံ= ကို၊ (တနည်း) ဒဠှီကရဏံ=ကို၊ ဟိ- ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေမိ= ထုတ်၍ပြဦးအံ့။ (စတုတ္ထီဝိဘတ်ကျေ၏-မှတ်)

http://www.dhammadownload.com

*** ယသ္မာ=ကြောင့်၊ထေရော=သည်။ပ။အဟောသိ=ပြီ။တထာဟိ– တတော ဇဝ= ထိုကြောင့်သာလျှင်။ (ပဉ္စမိဝိဘတ်ကျေ၏–မှတ်။)

*** ထေရော ဟိ။ပ။အဟောသိတိ=ဟူသော၊ယံ ဝစနံ=ကို၊မယာ ဝုတ္တံ။တထာ တဿ ဝစနဿ = ၏၊ ကာရဏံ = ကို၊ (တနည်း) ဥပကဝစနံ = ကို၊ (တနည်း)သာဓကဝစနံ=ကို၊မယာ=သည်၊ဝုစ္စတေ=၏။(ဆဋ္ဌီဝိဘတ်ကျေ၏–မှတ်)

*** ထေရော ဟိ ။ပ။ အဟောသိတိ=ဟူသော၊ ယံ ဝစနံ မယာ ဝုတ္တံ။ တထာ– (တသ္မိံ ဝစနေ=) ထိုစကား၌၊ အနုရူပံ= သော၊ ကာရဏံ=ကို၊ (တနည်း) ဥပကံ= ကို၊ (တနည်း) သာဓကံ=ကို၊ မယာ ၊ ဟိ–ဥဒ္ဒရိတွာ ဒဿေမိ=အံ့။(သတ္တမိဝိဘတ်– ကျေ၏–မှတ်။)

၃၁ " ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ– အနက်ပေးနည်း "

ဟုတွာ, နိဗ္ဗတ္တိ၊ ရှိသည့် ပုဒ်တွက်၊ ဘော–အနက်ကို၊ ကိုင်လျက်စွဲထုတ်၊ သကျော(ယကျော)ပုဒ်မှီ၊ဆဋ္ဌီ–အနက်၊ဟောပုဒ်ထွက် ၊ သက်လေ ပထမာ။

ပုံစံ။ ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ ။(ဒီ၊ဋ၊၁။၁၂၆။)

အနက်– ယက္ခော=နတ်သားသည်၊ ဟုတွာ=၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ=ဖြစ်ပြီ။ (တနည်း)–ယက္ခော = နတ်သား၏၊ ဟုတွာ =အဖြစ်ဖြင့် (ဝါ) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တိ = ဖြစ်ပြီ။

၃၉ "စ–သဒ္ဒါ ကာရကသမုစ္စည်း၊ ကြိယာသမုစ္စည်းကြံ၍ အနက်ပေးပုံ"

ပုံစံ။ ဥပါသကဉ္စ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု၊ အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတံ၊ ယထာ ပနာယံ ဝေဠုဒ္ဓါရေ ဥပနိဿာယ မမ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ သမ္ပဋိစ္ဆတု။ (ဝိ၊ဋ၊၁။၁၄၂။)

(က) ကာရကသမုစ္စည်းကြံ၍ အနက်ပေးပုံ။

မံ=ကို၊ ဥပါသကဉ္စ = ဟူ၍လည်း၊ ဘဝံ ဂေါတမော = သည်၊ ဓာရေတု = စေလော့။ မေ= အား၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ=.. ငှာ၊ ဝေဠုဒ္ဓါရေ = ၌၊ ဝသာဝါသဉ္စ = ကိုလည်း၊

http://www.dhammadownload.com

အဓိဝါသေတု= လော့။ တယော မာသေ=လုံး ၊ ဝေရဥ္ဇံ= ကို၊ ဥပနိဿာယ=၍၊ မမ= အား၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ= ငှာ၊ ဝါသဥ္စ= ကိုလည်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆတု= လော့ ။

(ခ) ကြိယာသမုစ္စည်းကြ၍ အနက်ပေးပုံ။

မံ= ကို၊ ဥပါသကံ= ဟူ၍၊ ဘဝံ ဂေါတမော= သည်၊ ဓာရေတု စ= လော့ ၊ မေ=အား၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ=ငှာ၊ဝေရဥ္ဇာယံ=၌၊ဝဿာဝါသံ=ကို၊အဓိဝါသေတု စ=လော့၊ တယော မာသေ= လုံး၊ ဝေရဥ္ဇံ =ကို၊ဥပနိဿာယ =၍၊ မမ=အား၊ အနုဂ္ဂဟတ္ထံ=ငှာ၊ ဝါသံ =ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆတု စ=ေ လော့ ။

၄၀ " သမ္ဗန္ဓော-ပုဒ်၊ ထုတ်၍ ကောန် "စသော နိယံများနှင့်အညီ အနက်ပေးနည်း။

- သမ္ဗန္ဓော–ပုဒ်၊ ဝိဂြိုဟ်ထုတ်က၊ ဘာဝ နှင့်ကံ၊ ဤနှစ်တန်သာ၊ ကံ–ပြုပါမူ၊ ပထမာ ကံ၊ ဘာဝ ကြံက၊ ချင်းကံ ဆဋ္ဌီ လာမြဲ။ *(ဘုရားကြီး- ၂၊)*
- သမ္ဗန္ဓောပုဒ်၊ ထုတ်၍ ကောန်၊ ရှိသည်မှန်မူ၊ သမ္ဗန်+သဟတ်၊ ကံ+သဟတ် နှင့်၊ နေမှတ် အာကာရာ၊ သုံးပါးမှာလျှင်၊ တစ်ခုခု ထင်မြဲ။*(ဘုရားကြီး-၃)*

ပုံစံ(၁) ပက္ခိတ္တံ ဝရတ္တာ သမ္ဗန္ဓော။

ပုံစံ(၂) ဥတ္တမံ ဂဏ္ဍာ သမ္ဗန္ဓော။

ပုံစံ(၃) ပယောဂေ သတိတိ သမ္ဗန္ဓော။

(က) သမ္ဗန်+သဟတ် အနက်ပေးပုံ။ ။ပက္ခိတ္တန္တိ ပဒဿ= ပက္ခိတ္တံ–ဟူသောပုဒ်၏၊ (သမ္ဗန်)၊ဝရတ္တာဟိ ကမ္မိနာ = ဝရံ–ဟူသောပုဒ်နှင့် (သဟတ်)၊သမ္ဗန္ဓော= စပ်ခြင်းကို၊ကာတဗ္ဗော =ပြုထိုက်၏။

(ခ) ကံ + သဟတ် အနက်ပေးပုံ။ ။ပက္ခိတ္တန္တိ ဧသော သဒ္ဒေါ= ပက္ခိတ္တံ–ဟူသော ဤသဒ္ဒါကို (ကံ)၊ ဝရတ္တာ ကမ္မိနာ=ဝရံဟူသော ဤပုဒ်နှင့် (သဟတ်)၊ သမ္ဗန္ဓော = စပ်အပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) အာကာရ အနက်ပေးပုံ။ ။ပက္ခိတ္တံ ဝရန္တိ = ပက္ခိတ္တံ ဝရံ-ဟူ၍၊ (ဝါ) ထည့်ခြင်းသည် မြတ်၏-ဟူ၍၊(အာကာရ) သမ္ဗန္ဓော =စပ်အပ်၏။(တနည်း)သမ္ဗန္ဓော = စပ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော= ပြုအပ်၏။

(ဃ) ဝိသေသန သွင်း၍ အနက်ပေးနည်း။

သမ္ဗန္ဓော ကြောင့်၊ သဘောသမ္ဗန်၊ ကံ သဟတ္ထ၊လာတုံကမူ၊ ဝိသေသနမှာ၊ ထိုက်ရာ မလွဲ၊ သွင်းလေမြဲ။ *(ဘုရားကြီး- ၇ ၊)*

(၁)ပက္ခိတ္တန္တိဧသောသဒ္ဒေါ=ကို၊ဝရန္တိကြိယာ=နှင့်၊တုလျတ္ထလိင်္ဂတ္ထဘာဝေန= ဖြင့်၊ သမ္ဗန္ဓော ။

(၂)ဥတ္တမန္တိပဒဿ , ဂဏှန္တိကြိယာ ပဒေန , ဝိသေသနဝိသေသျဘာဝေန, သမ္ဗန္ဓော ။

(၃)ပယောဂေတိဧသော သဒ္ဒေါ, သတ္တမီတိပဒေန, လက္ခဏလက္ခဏဝန္တ- ဘာဝေန, သမ္ဗန္ဓော ။

၆ ၁ "အနုသန္ဓေဝါကျရှိ ဧဝံ- အနက်ပေးနည်း"

ဧဝံ ဝိဘဇိတွာ အာဟ၊စသည် ပါ၌ထွက်၊ ဧဝံ -နက်မှာ၊ မှန်စွာ နိဒဿန+ ကရိုဏ်းဖြစ်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး- ၂၀ ။)*

ပုံစံ။ **ဧဝံ ကုသလံ ဝိဘဇိတွာ အကုသလံ ဝိဘဇိတုကာမော "ကတမေ ဓမ္မာ အကုသလာ"တိ အာဟ။**

အနက်။ ဧဝံ=ဤသို့(နိဒဿန အနက်) ဧဝံ=ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်(ကရိုဏ်း အနက်)။

မှတ်ချက်။နိယံ-၌ ဝိဘဇိတွာ-ဟု ဆိုခြင်းကား ဥပလက္ခဏ, နိဒဿနမျှသာတည်း။

http://www.dhammadownload.com

၄ ၂ " အယံ ပန-အနက်ပေးနည်း "

ဟိ စပန၊ နိပါတနှင့်၊ တကွယှဉ်လျက်၊ အယံ-တက်မှု၊ ယူလေ ဝုစ္စမာနာ၊ မယှဉ်ပါမူ၊ဝုတ္တာပေက္ခ၊ မှတ်ကုန်ကြ။ *(ဘုရားကြီး- ၃၇။)*

*** နိပါတ်နှင့်ယှဉ်လျှင် "အယံ ပန = ဤဆိုအပ်လတ့်သည်ကား" ဟုပေး။

*** နိပါတ်နှင့် မယှဉ်လျှင် "အယံ = ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား" ဟုပေး။

၄ ၃ " အညေ သေသာ-အနက်ပေးနည်း "

အညေ သေသာ၊ ပုဒ်နှစ်ဖြာ၏၊ ရှေမှာ မယုတ်၊ ဝဇ္ဇေတွာ, ထပေတွာ ထုတ်မူ၊ ထိုပုဒ်၏ ကံ၊တစ်ဆံမသွေ၊ အညေ သေသာ၊ ပုဒ်နှစ်ဖြာ၏၊ အပါဒါန်ဖြစ်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး- ၆၃ ။)*

ပုံစံ၊ **ခုဒ္ဒကနိကာယော နာမ စတ္တာရော နိကာယေ ဌပေတွာ အဝသေသံ ဗုဒ္ဓဝစနံ။**

အနက်။ ခုဒ္ဒကနိကာယော နာမ= မည်သည်ကား၊စတ္တာရော နိကာယေ= တို့ကို၊ ဌပေတွာ=၍၊ စတူဟိ နိကာယေဟိ= တို့မှ၊ အဝသေသံ=ကြွင်းကျန်သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ =တည်း။

၄ ၄ "ဝုစ္စတိပုဒ်၊ထုတ်၍အရာ၊ ရှိသည်မှာ-စသည်နှင့်အညီ အနက်ပေးနည်း "

ဝုစ္စတိ ပုဒ်၊ထုတ်၍အရာ၊ ရှိသည်မှာ၊အာကာရ ဣတိ ရှိမြဲ။ မရှိကထည့်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး - ၁၀၀ ။)*

ပုံစံ။ **သမ္ဗုဒ္ဓော ဝုစ္စတိ သတ္ထာ။** (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၁၈။)

အနက်။ သတ္ထာ = သတ္ထာကို၊ သမ္ဗုဒ္ဓော- သမ္ဗုဒ္ဓော ဣတိ= သမ္ဗုဒ္ဓော ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ= ဆိုအပ်၏။

http://www.dhammadownload.com

၄ ၅ "ဝိသေသနများစွာ ဆင့်လျက်ပါရာ၌ ဟိတ်ပြင်၍ အနက်ပေးနည်း"

နိယံ။ ဝိသေသနများစွာ ၊ ဆင့်လျက်ပါက ၊ မှန်စွာမယုတ်၊ ရှေးရှေးပုဒ်သည်၊ နောက်နောက်ပုဒ်၏၊ ဟိတ်ဖြစ်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး- ၈၁ ။)*

ပုံစံ။ **အဘိရူပေါ မနာပေါ ပုရိသော အာဂတော။**

အနက်။ အဘိရူပေါ=လှသော၊ (ဝါ) လှသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနာပေါ= နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော၊ ပုရိသော=သည်၊ အာဂတော =၏။

၄ ၆ " အပေါင်းတည်ထ၊ စိတ်ဖွင့်ပြ၊ တွေ့ မရှိ၊ ထည့်လေမြဲ " (ဘုရားကြီး-၉၈)နှင့် အညီ အနက်ပေးပုံ။

ပုံစံ။ **အသောသိ ခေါ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏောတိ အသောသိတိ သုဏာ။ (ဝိ၊ ၁၊၈၃။)**

အနက်။ အသောသိ ခေါ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏောတိတွေ့ ပဒေ= ၌၊ အသောသိတိ= ကား၊ သုဏာ= ပြီ။

၄ ၇ "အနန္တရံ ၊ သမယံ-ပုဒ်တို့၌ ဝိဘတ်ချေထွမှန်အောင် ပေးနည်း"

❀ အနန္တရံ၊ သမယံ-ဟု၊ နှစ်တန်ပုဒ်မှာ၊ ဒုတိယာ၊ မြဲစွာ ဘုမ္မတ္ထ၌သက်။ *(ဘုရားကြီး - ၁၀၆ ။)*

*** တဒနန္တရံ = ထို..... အခြားမဲ့၌။

*** ဧကံ သမယံ = အခါတပါး၌ ။

၄ ၈ " အာချာတ်ပုဒ်ကား၊ ရံခါပြား၊ ကတ္တား ကံ ဖြစ်မြဲ-နိယံနှင့်အညီ အနက်ပေးပုံ"

❀ အာချာတ်ပုဒ်တွင်၊ ရံခါလျှင်၊ နာမ်ကွင် ကံနှင့် ကတ္တားဖြစ်သတည်း။ *(ဘုရားကြီး-၂၂၄။)*

http://www.dhammadownload.com

ကတ္တား-ပုံစံ။ ကော မေ ဝန္ဒတိ ပါဒါနိ။

ကံ-ပုံစံ။ မိဂံ ဓာဝတိ ပဿာမိ။

အနက်- မေ=ငါ၏၊ ပါဒါနိ= ခြေတို့ကို၊ ဝန္ဒတိ = ရှိခိုးသူကား၊ ကော = အဘယ်သူနည်း။

မိဂံ= သမင်ကို၊ ဓာဝတိ= ပြေးသွားသည်ကို၊ ပဿာမိ= မြင်၏။

၄၉ "တုံ + တွံ အနက်ပေးနည်း"

တုံ,တွံ -လည်းကောင်း၊ ရှိတုံရောင်း ၊ အကြောင်း + အကျိုး ပြန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး-၁၁၁ ။)*

အနက်။ ဒဿနတ္ထံ = ပြလိုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် (ဤကား အကြောင်းပြန်ပုံ) (ဝါ) ပြခြင်းအကျိုးငှာ (ဤကား အကျိုးပြန်ပုံ)

၅၀ "စ ပန-ဟု၊ တကွတက်ရာ အနက်ပေးပုံ"

စပန-ဟု၊ တကွတက်ရာ၊ စ-နက်မှာ ဆက်၊ ပန-နက်၊ထူးချက်ဓိပ္ပါယ်စွဲ။ *(၉၅ - ၄၁ ။)*

ပုံစံ။ ဥတ္တာ စ ပနဿ တေဒဟောသိ။ (ဒီ၊၃၊၁။၄၈။)

အနက်- စ ပန= ဆက်၍ အထူး ပြဆိုဦးအံ့။ (တနည်း) စ ပန= အထူးတဖန် စကား ကျန်ကို ဖေါ်လှန်ထုတ်ကာ ဆက်ပြပါအံ့။ (ပခုက္ကူ- ၂၉၈။)

၅၁ "ကတ္တားလွန်တို့၊ စပ်စေဘို့ရာ-စသော နိယံနှင့်အညီ ပေးပုံ"

ကတ္တားလွန်တို့၊ စပ်စေဘို့ရာ၊ပုဒ် မပါ၊ ဟုတ္တာ စွက်လေမင်း။ (သမ္ဗန္ဓစိန္တာဂဏ္ဌိသစ် – ၁၁၆ ။ ၅၅ – ၂၅၅–၂၅၉ လည်းရှု ။)

ပုံစံ(က) မေတ္တိယဘူမဇကော ဘိက္ခူ ဂိဇ္ဈကူဋာ ပဗ္ဗတာ ဩရောဟန္တာ အဒ္ဒသံသု၊ ဆဂလကံ အဇိကာယ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇန္တံ ။ (ပါ။၂၅၅။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်– မေတ္တိယဘူမဇကာ= ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ=တို့သည် (ပကတိကတ္တား) ဂိဇ္ဈ-
ကူဋာ =သော၊ ပဗ္ဗတာ=မှ၊ ဩရောဟန္တာ =သက်ဆင်းကုန်သည်(ဝိကတိ
ကတ္တား)၊ ဟုတွာ =ကုန်၍ (ထည့်) ဆဂလကံ= ကို၊ အဇိကာယ=၌၊ဝိပ္ပဋိ-
ပဇ္ဇန္တံ =ကို၊ အဒ္ဒသံသု=ကုန်ပြီ။

ပုံစံ(ခ) ဘဂဝါ အာယာစနံ ပဋိက္ခိပန္တော (ဟုတွာ) "အလံမောဃရာဇာ" တိ -

အာဒိမာဟ။(၄/၁၅၁။)

ပုံစံ(ဂ) ဧဝံ ပဗ္ဗာဇနီယကမ္မကတေန ဘိက္ခုနာ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဝသန္တေန(ဟုတွာ)
ယသ္မိံ ဂါမေ ကုလဒူသကကမ္မံ ကတံ ဟောတိ။(၄၊၂။၂၀၈။)

၁ ၂ "ကမ္မ လွန်တို့ စပ်စေဘို့ရာ–စသောနိယံနှင့်အညီ ပေးပုံ"

❀ ကမ္မလွန်တို့၊ စပ်စေဘို့ရာ၊ပုဒ် မပါ၊ ကတ္တာ စွက်လေမင်း။
(သမ္ဗန္ဓစိန္တာဂဏ္ဌိသစ်။ ၁၁၆။)

ပုံစံ။ ပုဗ္ဗမစေ၀ိတမသာရံ သရေန ဝိယောဇယေ။ (ကစ္စည်း)

အနက်– တတ္ထ သန္ဓိကတ္တုကာမော ပုဗ္ဗဗျဉ္ဇနံ အစေတိတံ အသရံ ကတွာ–ဟူသော
ဝုတ္တိဖွင့်ပုံကို ထောက်၍ပေး။

*** သေက္ခာ ဝေါတြဘုံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ။ (ပဋ္ဌာန၊၄။၁၃၄။) ၌လည်း
ကတွာ–တိုက်ရိုက်ရှိသည်တို့ကိုထောက်၍ကတွာထည့်ပေးရမည်။

၁ ၃ "ဧကမန္တံ (နိသီဒိ/အဋ္ဌာသိ)၌ သဒ္ဒတ္ထ+အဓိပ္ပါယတ္ထ+ဝိဘတျတ္ထ မှန်ကန်အောင် အနက်ပေးနည်း"

အနက်– ဧကမန္တံ = တစ်ခုသောအရပ်အစုကို (ကတွာ=ပြု၍) (ဝါ) ဧကမန္တံ=တစ်ခု
သော အရပ်အစု၌ (သဒ္ဒတ္ထ၊ အန္တ–ကား ကောဋ္ဌာသတ္ထ။) (ဝါ) သင့်တင့်
လျောက်ပတ်စွာ (ဝါ) သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌(အဓိပ္ပါယတ္ထ)
(ပါ–ဂဏ္ဌိသစ်၊ ဒု။၉၂။)

http://www.dhammadownload.com

*** ကောမန္တန္တိ ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော ။ပ။ ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ စေတံ ဥပယောဂ-ဝစနံ။ (၄။၁ဝ၁။)

၁၄ "သော ၊ ထသော-ဟု အနက်ပေးရာ ဌာန"

ဝိဘေ ာသန၊ အနေကတွင်၊ ပုဗ္ဗ ပုဗ္ဗာ၊ ပုဒ်မှာ ထသော၊ နှောစွက်သည့်လှော်က်၊ နောက်အန္တိမ၊ ဆုံးပဒနှင့်၊ ကေက မှာ၊ သော-ချည်းသာ၊ မှန်စွာသမွှန်မြဲ။

ဝိသေသနပုဒ်များစွာ ပါရှိရာ၌ ရှေးရှေး ဝိသေသနပုဒ်ကို "ထသော" ဟု သမွှန်ရသည်၊ ဝိသေသျပုဒ်၏ ရှေ့၌ ကပ်လျက်ရှိသော နောက်ဆုံး ဝိသေသနပုဒ်နှင့် တပုဒ်တည်းရှိသော ဝိသေသနပုဒ်ကို "သော" ဟု သမွှန် ရသည်။ (မောင်းထောင်နည်း)

၁၅ "ဟေတုမန္တဝိသေသန+ဟေတုအန္တောဂဓရဟာ-နည်းဖြင့်အနက်ပေးပုံ"

ဝိသေသျစပ်ရာ၊ ကြိယာ၌၊ ဟိတ်လည်းဆိုက်မူ၊ ဟေတုမန္တ-ဝိသေသန၊ ဆိုစ ကြ၏။ *(ဘုရားကြီး - ၀၂ ။)*

ဝိသေသန၊ ဟိတ်ပြင်လသော်၊ ဝိသေသျစပ်ရာ၊ ကြိယာ၌၊ ယင်းဟိတ်ဆိုက်မူ ၊ ဟေတုမန္တ- ဝိသေသန၊ ဆိုစကြ၏။

ပုံစံ(က) ဒုဗ္ဗလော ဟိ သန်ဓမော သန်´ ဓမေန္တောပိ န သက္ကောတိ စတသော ဒိသာ သရေန ဝိညာပေတုံ။ (ဒီ၊၄၊၁။၃၃၇။)

အနက်- ဟိ=ချဲ၊ ဒုဗ္ဗလော= အားနည်းသော၊ သန်ဓမော= ခရုသင်းကို မှုတ်သူသည်၊ သန်ဓမသ= ခရုသင်းကို မှုတ်သူ၏ (ဝါ) သည်၊ ဒုဗ္ဗလတ္တာ= အားနည်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သန်´ =ခရုသင်းကို၊ ဓမေန္တောပိ= မှုတ်သော်လည်း၊ စတသော = ကုန်သော၊ ဒိသာ = တို့ကို၊ သရေန=ဖြင့်၊ ဝိညာပေတုံ= ငှာ ၊ န သက္ကောတိ =နိုင်။

http://www.dhammadownload.com

ပုံစံ(ခ) အာစရိယေန ပေသိတော သာမဏေရော ဂစ္ဆတိ။

အနက်– အာစရိယေန = သည်၊ ပေသိတော = အပ်သော၊ သာမဏေရော = သည်၊ (သာမဏေရဿ=၏၊ ပေသိတတ္တာ=ကြောင့်၊(ဝါ) သာမဏေရဿ=ကို၊ ပေသိတတ္တာ=ကြောင့်) ဂစ္ဆတိ= သွား၏။

၁၆ "လိုက်–လှန်း–ပြန့်ထည့်၊ ပြင်ဆင်ဘိ၊ ငါးရှိ အစပ်မျိုး–နှင့် အညီ ပေးနည်း"

ပုံစံ။ ဧကော ဟိ ပုဂ္ဂလော ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ ဝိယ ထုသရာသိမှိ နိခါတခါဏု ဝိယ အဿပိဋ္ဌေ ထပိတကုမ္ဘဏ္ဍမိဝ စ န ထိရကထော ဟောတိ။(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၂။)

အနက်– ဟိ=ချဲ့၊ ဟလိဒ္ဒိရာဂေါ= နနွင်းဖြင့် ဆိုးအပ်သော အရောင်သည်၊ထိရော= မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သည်၊န ဟောတိ ဝိယ စ= သို့လည်းကောင်း၊ထုသ–ရာသိမှိ= ဖွဲပုံစု၌၊ နိခါတခါဏု= မြှုပ်စိုက်အပ်သော သစ်ငုတ်သည်၊ (ထိရော=သည်၊ န ဟောတိ) ဝိယ စ=သို့လည်းကောင်း၊ အဿပိဋ္ဌေ=မြင်း ကျောက်ကုန်း၌၊ ထပိတကုမ္ဘဏ္ဍံ = ထားအပ်သော ဖရုံသီးသည်၊ ထိရံ= သည်၊ န ဟောတိ ဝိယ စ= သို့လည်းကောင်း (တထာ=တူ) ဧကော=အချို့ သော၊ ပုဂ္ဂလော=သည်၊ ထိရကထော= မြဲမြံတည်တံ့ အရှည်ခံ့သော စကား ရှိသည်၊ န ဟောတိ= မဖြစ်။

၁၇ "ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ–၌ ဣတိ–အစွဲ ကတ္တား+ကံ နှစ်ချက် ကြံ၍ ပေးပုံ"

ပုံစံ။ ဓိဋ္ဌောတိ ပေါရာဏော၊ စိရကာလပ္ပဝတ္တကုလနွယေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၀၂။)(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၅၂။)

အနက်– ဣတိ ဣဒံ အတ္ထဇာတံ =ဤသို့သော ဥဒကတ္ထသည်၊(ဝါ) ဤသို့သော ဥဒကတ္ထကို၊ ဝုတ္တံ = ဆိုအပ်သည်၊(ဝါ) ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ =ဖြစ်၏။ (ပဒက္က။သျ။၂။၄၃၇။)

http://www.dhammadownload.com

၅၀ "ယဒါကင်္ခသိ၊ ရှိသည့်အရာ၊ ဒွိနယာ၊ မှန်စွာ ပေးရမြဲ"

ပုံစံ။ ပုစ္ဆ မဟာရာဇ ယဒါကင်္ခသိတိ။ (ဒီ၊ ၁။ ၄၈။)

အနက်– မဟာရာဇ=မင်းကြီး၊(တွံ=သင်သည်၊ မံ=ငါဘုရားကို၊ပဥှံ=ကို၊ ပုစ္ဆိတုံ=ငှာ) ယဒိ အာကင်္ခသိ = အကယ်၍ အလိုရှိအံ့။ (ဧဝံ = ဤသို့အလိုရှိသည်၊ သတိ=သော်၊ တွံ=သည်၊ မံ=ကို၊ပဥှ=ကို၊ ပုစ္ဆ=မေးလျှောက်လော့။) (ဤကား ယဒိ+အာကင်္ခသိ–ဟုပုဒ်ဖြတ်၍ အနက်ပေးနည်းတည်း)

တနည်း–မဟာရာဇ= ကြီး၊ (တွံ=သည်၊ မံ=ကို၊) ယံ ပဥှံ =ကို၊(ပုစ္ဆိတုံ=ငှာ) အာကင်္ခသိ= အလိုရှိခဲ့၏။(တံ ပဥှံ=ကို၊ တွံ=သည်၊မံ=ကို) ပုစ္ဆ=လော့။

(ဤကား "ယံ+ အာကင်္ခသိ"–ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အနက်ပေးနည်းတည်း)
ဣတိ= သို့၊ အဝေါစ=၏။

သာဓက။ကဿတ္တော ပုစ္ဆ ယဒိ အာကင်္ခသိ၊ န မေ ပဥှဝိဿဇ္ဇနေ ဘာရော အတ္ထိ၊ အထဝါ " ပုစ္ဆ ယံ အာကင်္ခသိ၊ သဗ္ဗံ တေ ဝိဿဇ္ဇဿာမိ " တိ။(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၄၁။)

နမူနာပုံစံ။

ဂစ္ဆ အာဝုသော ယဒါကင်္ခသိ။

*** အာဝုသော= ငါ့ရှင်၊(တွံ=သည်၊ ဝိဟာရံ=သို့၊ ဂန္တုံ =ငှာ)ယဒိ အာကင်္ခသိ =အံ့။(ဧဝံ=သည်၊သတိ=သော်၊တွံ=သည်)ဂစ္ဆ=လော့။(ယဒိ+အာကင်္ခသိ–ဟု ပုဒ်ဖြတ်သည်။)

*** တနည်း– အာဝုသော=ငါ့ရှင်၊ (တွံ=သည်၊) ယံ ဝိဟာရံ=သို့၊ (ဂန္တုံ=ငှာ၊) အာကင်္ခသိ=၏။ (တံ ဝိဟာရံ=သို့၊ တွံ=သည်) ဂစ္ဆ=သွားလော့။ (ယံ +အာကင်္ခသိ–ဟု ပုဒ်ဖြတ်သည်။)

http://www.dhammadownload.com

၅၉ "တံ ယထာ–နှင့် ယထာ တံ–ရှိရာ၌ အနက်ပေးပုံ ထူးခြားချက် "

- တံ ယထာ–သား၊ရှိလငြားမူ၊ တံ–ကို အနက်ယူ။
- ယထာ တံ–မူ၊ တံ–၏အနက်၊ထူးမထွက်။ *(ဘုရားကြီးနိယံ- ၇၀ ။)*

ပုံစံ(က) တံ ယထာ – အ အာ ဣ ဤ ဥ ဦ ဧ ဩ။ (ကစ္စည်း)

အနက်– တံ (တေ သရာ=) ထိုသရတို့သည်၊ယထာ ကတမေ=အဘယ်တို့နည်း ဟူမူကား။ (ဤကား တံ–သဒ္ဒါ အနက်ရှိကြဲသည်။)

ပုံစံ(ခ) ဩဘာသေယျ ယထာ တံ ယုဝါ ယုဝတိံ ။(ဝိ၊၁။၁၈၇။)

အနက်– ယုဝါ=သည်၊ ယုဝတိံ =ကို၊ ဩဘာသေယျ ယထာ=ကဲ့သို့၊ဩဘာသေယျ= ပြောဆိုငြားအံ့။ (ဤ၌ တံ–သဒ္ဒါ အနက်မရ နိုပါတ။)

၆၀ "ပဋ္ဌမတ္တေဟိ ဘိက္ခူသတေဟိ–၌ သဒ္ဒတ္ထ + အဓိပ္ပါယတ္ထ အနက်ပေးနည်း"

ပဋ္ဌမတ္တေဟိ= ငါးလီအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခုသတေဟိ= ရဟန်းတို့၏ အရာတို့ဖြင့်....။(သဒ္ဒတ္ထ)

(တနည်း)– ပဋ္ဌမတ္တေဟိ ဘိက္ခူသတေဟိ= ငါးရာသောရဟန်းတို့ဖြင့်၊ (ဝါ) ရဟန်းငါးရာတို့ဖြင့်..။(အဓိပ္ပါယတ္ထ)

၆၁ "ဘာဝပ္ပစ္စာန=ဘာဝလောပ–ကြံ၍ အနက်ပေးနည်း"

ပုံစံ။ အဘိဉ္ဉေယျေ ဓမ္မေ အဘိဉ္ဉေယျတော ဗုဒ္ဓေါ။ (ဝိ၊၄၊၁။၈၇။)

အနက်– အဘိဉ္ဉေယျေ=ကုန်သော၊ ဓမ္မေ=တို့ကို၊ အဘိဉ္ဉေယျတော= ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်ကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်(ဝါ)...အဖြစ်အားဖြင့်၊ဗုဒ္ဓေါ=မူပြီ။

http://www.dhammadownload.com

" ဘာဝပ္ပမာန = ဘာဝလောပအစိပ္ပါယ် "

ဘော-အနက်၌သက်သည့် ဏျ ,တ္တ တာ-စသောပစ္စည်းများလည်း မပါ, ဘာဝ-သဒ္ဒါလည်း တိုက်ရိုက်မပါရှိပါဘဲလျက်ဘော-အနက်ထွက်အောင် ယောဇနာ ရသည့်ပုဒ်မျိုးကို " ဘာဝပ္ပမာန = ဘော-အနက်ပြမာန်းခြင်းရှိ သောပုဒ် " ဟု ခေါ်သည်။"ဘာဝလောပ=ဘာဝ-သဒ္ဒါ ကျေခြင်းရှိသောပုဒ်" ဟုလည်း ခေါ်သည်။

" ဘာဝပ္ပမာန = ဘာဝလောပ ကြံရခြင်းနှစ်မျိုး "

၁ ။ အရကွဲရမည့်နေရာ၌ မကွဲ၍ ကွဲအောင်ကြံရခြင်း။

၂ ။ အရတူရမည့်နေရာ၌ မတူ၍ တူအောင် ကြံရခြင်း-ဟု နှစ်မျိုးရှိပါသည်။

အရတူပြန်၊ ကွဲစေရန်၊ ဘာဝပ္ပမာန် ကြံသတည်း။
အရကွဲပြန်၊ တူစေရန်၊ ဘာဝပ္ပမာန်ကြံသတည်း။

၆ ၂ ဝါစကော ပကတိသဒ္ဒေါ ၊ဂဏ္ဍာဂဏ္ဍာပမာနတော ။ ဟူသော "ကစ္စာယနသာရ"(၇) နှင့်အညီ ကြိယာထည့်၍ အနက်ပေးပုံ။

ပုံစံ(က) တထာ ဟေသ ဧကော စက္ကဝါဠော အာယာမတော စ ဝိတ္ထာရတော စ ယောဇနာနံ ဒွါဒသသတသဟဿာနိ တိဏိ သဟဿာနိ စတ္တာရိ သတာနိ ပညာသဉ္စ ယောဇနာနိ။ (ဝိ၊ဋ္ဌ၊၁။၉၁။ အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၃၆။)

အနက်- တထာ ဟိ-ချဲ့၊ ဧသ-ဘဂဝါ=သည်၊ ဧကော စက္ကဝါဠော =သည် (ပကတိ) ။ပ။ ဒွါဒသသတသဟဿာနိ=တစ်သန်းနှစ်သိန်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိ သဟဿာနိ= ...တို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ သတာနိ=...တို့သည် လည်းကောင်း၊ ပညာသဉ္စ ယောဇနာနိ = ...တို့သည်လည်းကောင်း (ဝိကတိ) (ဟောတိ=၏။) (* ဟောန္တိ-ဟု ဗဟုဝုစ် မထည့်ရ။)

4 B

http://www.dhammadownload.com

မှတ်ချက်။ ။ပကတိကတ္တား , ဝိကတိကတ္တား ၊ ပကတိ ကံ, ဝိကတိ ကံ–ဟု နှစ်ခုစီတွဲရှိရာ၌ ပကတိကတ္တား, ပကတိကံ–သည် ပဓာန အရင်းခံ ဖြစ်သောကြောင့် အာချာတ , ကိတ်ကြိယာဝါစကသည် ယင်းပကတိ–ကတ္တား, ပကတိကံ၏ (ကေဝုစ် ,ဗဟုဝုစ်) သင်္ချာကိုသာ ယူသည်။ ပကတိကတ္တား, ပကတိကံ၏ ကေဝုစ်, ဗဟုဝုစ်သင်္ချာအတိုင်း ကြိယာထည့် ရသည်။

ပုံစံ(ခ) ပမာဏကရာ ဓမ္မာ ရာဂါဒယော ပမာဏံ နာမ။

အနက်– ပမာဏကရာ =..ကုန်သော၊ ရာဂါဒယော =..ကုန်သော၊ ဓမ္မာ= တို့သည်၊ ပမာဏ နာမ= မည်သည်၊(ဟောန္တိ= ကုန်၏။) (ဟောတိ–ဟုကေဝုစ် မထည့်ရ)

၆ ၃ " မိဂပဒဝဠဉ္ဇနနည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ။ ဣတ္ထိယော ဟိ ဂစ္ဆမာနာ အဝိသဒါ ဂစ္ဆန္တိ၊ တိဋ္ဌမာနာ နိပဇ္ဇမာနာ နိသီဒမာနာ ခါဒမာနာ ဘုဉ္ဇမာနာ အဝိသဒါ ဘုဉ္ဇန္တိ။(အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၅၇။)

အနက်– ဟိ=မှန်၊ ဣတ္ထိယော=တို့သည်၊ ဂစ္ဆမာနာ = ကုန်သည်ရှိသော်၊ အဝိသဒါ = မသန့်ရှင်းကုန်သည်၊(ဟုတွာ=ကုန်၍)၊ ဂစ္ဆန္တိ=ကုန်၏။ တိဋ္ဌမာနာ= ကုန်သော်၊ အဝိသဒါ ဟုတွာ တိဋ္ဌန္တိ။နိပဇ္ဇမာနာ= ကုန်သော်၊(အဝိသဒါ ဟုတွာ နိပဇ္ဇန္တိ)။နိသီဒမာနာ= ကုန်သော်၊ (အဝိသဒါ ဟုတွာ နိသီဒန္တိ)။ ခါဒမာနာ= ကုန်သော် (အဝိသဒါ ဟုတွာ ခါဒန္တိ)။ ဘုဉ္ဇမာနာ= ကုန်သော်၊ အဝိသဒါ (ဟုတွာ) ဘုဉ္ဇန္တိ= ကုန်၏။

၆ ၄ " ယထာလာဘ–နည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ(၁) ကုပိတော ဟိ နေဝ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ န မာတာပိတူနံ န ပစ္စတ္ထိကာနံ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနာတိ။ (ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၅၂။)

http://www.dhammadownload.com

အနက်- ဟိ=မှန်၊ ကုပိတော=သည်၊ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကာနံ=တို့၏၊(ဝါ) တို့သည်၊ သုဘာသိတဿ = ၏၊ အတ္ထံ = ကို၊ နေဝ အာဇာနာတိ= ထင်စွာမသိနိုင်။ မာတာပိတူနံ = တို့၏ (ဝါ) တို့သည်၊ သုဘာသိတဿ=၏၊ အတ္ထံ= ကို၊ န အာဇာနာတိ = နိုင်။ ပစ္စတ္ထိကာနံ = တို့၏ (ဝါ) တို့သည်၊ ဒုဗ္ဘာသိတဿ=၏၊ အတ္ထံ= ကို၊ န အာဇာနာတိ=... နိုင်။

ပုံစံ(၂) **သက္ခရကထလိကမ္ပိ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ စရန္တမ္ပိ ပဿတိ။**

အနက်- သက္ခရကထလိကံ= ကျောက်စရစ်အိုးခြမ်းကွဲကို၊ တိဋ္ဌန္တံ= ရပ်နေသည်ကို၊ ပဿတိ= မြင်၏၊ မစ္ဆဂုမ္ဗံ = ငါး, လိပ်ကို ၊ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ = ရပ်နေသည်ကို လည်းကောင်း၊ စရန္တမ္ပိ= သွားသည်ကိုလည်းကောင်း ပဿတိ= မြင်၏။

၆ ၅ " အဓိဝစနံ-အနက်ပေးနည်း "

ပုံစံ။ **အာနန္ဒောတိ ဧတေနာတိ အာနန္ဒော၊ ပီတိယာ ဧတံ အဓိဝစနံ။(ဒီ၊၄၊၁။၅၃။)**

အနက်- ဧတံ ဝစနံ=ဤအာနန္ဒော-ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပီတိယာ=၏၊ အဓိဝစနံ= အထက်၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါတည်း။

တနည်း-ဧတံ ဝစနံ=သည်၊ပီတိယာ=နှင့်၊အဓိဝစနံ=စပ်သောသဒ္ဒါတည်း။

တနည်း-ဧတံ ဝစနံ=သည်၊ပီတိယာ=ကို၊အဓိဝစနံ=ဟောသောသဒ္ဒါတည်း။

တနည်း-ဧတံ ဝစနံ=သည်၊ပီတိယာ=ကို၊အဓိဝစနံ=စွဲ၍ဖြစ်သောသဒ္ဒါတည်း။

တနည်း- ဧတံ ဝစနံ=သည်၊ပီတိယာ=၏၊အဓိဝစနံ=ထင်ရှားဖြစ်သောသဒ္ဒါတည်း။

အမှာ။ *။သီ-ဝါကျဥယျာဉ် (၃၄)၌ သာဓကပါဠိများနှင့်တကွ ဖော်ပြထားသည်။*

၆ ၆ " အဓိကာရနည်း ၊ အာဝုတ္တိနည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ။ (က)အဒိန္နန္တိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ။

(ခ) ယတ္ထ ပရော ယထာကာမကာရိတံ အာပဇ္ဇန္တော အဒဏ္ဍာရဟော အနုပဝဇ္ဇော စ ဟောတိ။

http://www.dhammadownload.com

(ဂ) တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော တဒါဒါယကဥပက္ကမ သမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ အဒိန္နဒါနံ။(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၇၀။)

(ဃ)ပုဗ္ဗော စ။

အနက်– ယတ္ထ– ယသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ= ၌၊ ပရော=သည်၊ ယထာကာမကာရိတံ= သို့၊အာပဇ္ဇန္တော=သော်၊အဒဏ္ဍာရဟော စ= လည်းကောင်း၊အနုပဝဇ္ဇော စ = လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ တံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ = သည်၊ အဒိန္နန္တိ= မည်၏။

ယတ္ထ– ယသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ= ၌၊ ။ပ။ အနုပဝဇ္ဇော စ=လည်းကောင်း၊ ဟောတိ=၏။ တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ=၌၊ ပရပရိဂ္ဂဟိတသညိနော – စသည်ဖြင့် ပေးပါ။ (ပခုက္ကူသျ– ၃၈၅။)

သာဓက–" ယတ္ထ ပရော "တိအာဒိ ဥဘယတ္ထ သမ္ဗန္ဓော အာဝုတ္တိယာဒိနယေန၊ တသ္မာ "တံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ နာမ" "တသ္မိံ ပရပရိဂ္ဂဟိတေ"တိ စ ယောဇေတဗ္ဗံ။ (သီ၊ဋီသစ်၊၁။၃၃၀။)

မှတ်ချက်။ ။အထက်ပါ " သီ[redacted]ခုက္ကူသျ "တို့ အလို အာဝုတ္တိနည်း– ဟူသည် ရှေ့+နောက်နှစ်ဝါကျ လည်း၍စပ်ရသောနည်းပင်ဖြစ်သည်။ ပုဒ်စစ်ကျမ်း၌မူကား ပုဗ္ဗော စ–သုတ်ကို ပုံစံထုတ်ပြီး ဆိုခဲ့ပြီး ဒီဃံ–သုတ်မှ ဒီဃ– သဒ္ဒါလိုက်၍ပေးသည်ကို "အဓိကာရနည်း, အာဝုတ္တိနည်း" ဟု ဆိုသည်။

(ဃ)အနက်– ပုဗ္ဗော စ= ရှေ့သရသည်လည်း၊ ဒီဃံ = သို့၊ ပပ္ပေါတိ= ၏။

❻ ❼ " မုချတ္ထ ဥပစာရတ္ထ–အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ။(၁) **စက္ခုနာ ရူပံ ပဿတိ။**

စက္ခုနာ= စက္ခုပသာဒဖြင့်၊ ရူပံ =ကို၊ ပဿတိ=၏။ (မုချတ္ထ)

စက္ခုနာ= စက္ခုဝိညာဉ်ဖြင့်၊ ရူပံ=ကို၊ ပဿတိ= ၏။(ကာရဏူပစာရတ္ထ)

(၂) ဩဒနော ပစ္စတေ။

ဩဒနော= ထမင်းကို၊ ပစ္စတေ= ချက်အပ်၏။ (မုချတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

သြဒနော= ဆန်ကို၊ ပစ္စတေ= ၏။ (ဖလူပစာရတ္ထ)

(၃) **သီဟော ဂါယတိ။**

သီဟော= ခြင်္သေ့သည်၊ ဂါယတိ = သီချင်းဆို၏။(မုချတ္ထ)

သီဟော=သီဟ–မည်သော လုလင်သည်၊ ဂါယတိ= ၏။(သဒိသူပစာရတ္ထ)

(၄) **မဉ္စာ ဃောသန္တိ။**

မဉ္စာ=ညောင်စောင်းတို့သည်၊ဃောသန္တိ=ကြွေးကြော်ကြကုန်၏။(မုချတ္ထ)

မဉ္စာ=ညောင်စောင်း၌တည်သောသူတို့သည်၊ ဃောသန္တိ =ကုန်၏။

(ဌာနူပစာရတ္ထ)

(၅) **ကုန္တာ ပစရန္တိ။**

ကုန္တာ= လှံတို့သည်၊ ပစရန္တိ= လှည့်လည်ကုန်၏။ (မုချတ္ထ)

ကုန္တာ=လှံထမ်းသူတို့သည်၊ ပစရန္တိ= ကုန်၏။(ဌာနျူပစာရတ္ထ)

(၆) (က)သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော။

(ခ) **ဓမ္မော စ ဝိနယော စ ဒေသိတော ပညတ္တော။**

သမုဒ္ဒေါ= ကို၊ မယာ=ငါသည်၊ဒိဋ္ဌော= မြင်အပ်ပြီ။ (မုချတ္ထ)

သမုဒ္ဒေါ=သမုဒ္ဒရာတစိတ်တဒေသကို၊မယာ=ငါသည်၊ဒိဋ္ဌော=မြင်အပ်ပြီ။

(ဧကဒေသျူပစာရတ္ထ)

ဓမ္မော စ=သုတ်+အဘိဓမ္မာ+ဝိနည်းကိုလည်းကောင်း။(မုချတ္ထ)

ဓမ္မော စ=သုတ်+အဘိဓမ္မာကိုလည်းကောင်း။(ဧကဒေသျူပစာရတ္ထ)

(၇) **ရာဇာ အာဂစ္ဆတိ။**

ရာဇာ=မင်းသည်၊ အာဂစ္ဆတိ= လာ၏။ (မုချတ္ထ)

ရာဇာ = မင်းနှင့်တကွ ခြွေရံမှူးမတ် ပရိတ်သတ်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ = ၏။

(ဧကဒေသူပစာရတ္ထ)

(၈) **ဂင်္ဂါယံ သဿံ တိဋ္ဌတိ။**

ဂင်္ဂါယံ= ဂင်္ဂါမြစ်၌၊ သဿံ=ကောက်သည်၊ တိဋ္ဌတိ= တည်၏။(မုချတ္ထ)

http://www.dhammadownload.com

ဂင်္ဂါယံ=ဂင်္ဂါမြစ်၏အနီး ကမ်းနားၤ၌၊ သဿံ တိဋ္ဌတိ။ (သမိပ္ပပစာရဋ္ဌ)

၆ ၈ " ဘိန္နသတ္တိသမဝေတနည်းဖြင့် အနက်ယောဇနာပုံ "

ပုံစံ(က) သေတော ဓာဝတိ။

(ခ) သမာဓိဇံ ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ ။ (ဝိ၊၁။၅။)

အနက်(က) *** သေတော=ဖြူသော သတ္တဝါသည်၊ ဓာဝတိ= ပြေး၏။

*** သာ=ထိုခွေးသည်၊ ဣတော= ဤအရပ်မှ၊ ဓာဝတိ=ပြေး၏။

(ခ) *** သမာဓိဇံ= ပဋ္ဌမဈာန်သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ ။

*** သမာဓိဇံ= သမ္ပယုတ်သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ ။

၆ ၆ " သိလေသ-နည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ။ ပိဇောတိ ဇနတံ သုမိ။

သုမိ=လမင်းသည်၊ ဇနတံ=သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ပိဇောတိ=ပျို့စေတတ်၏။

သုမိ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇနတံ = ကို၊ ပိဇောတိ =...၏။

၇ ၀ " သာမညနိဒ္ဒေသ-နည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ "

ပုံစံ(က) သဟသေယျံ ကပ္ပေယျ။

(ခ) သမာဓိဇံ ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ ။ (ဝိ၊၁။၅။)

*** သဟ= တကွ၊ သေယျံ= တမိုးတရံတည်းသော ကျောင်းအိပ်ရာ, နေရာ၌ အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေယျ= ပြုငြားအံ့။

*** သမာဓိဇံ= ပဋ္ဌမဈာန်သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော , သမာဓိဇံ= သမ္ပယုတ် သမာဓိကြောင့် ဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာသိ ။

http://www.dhammadownload.com

❶ ❶ "ဒီပက–နည်းဖြင့် အနက်ပေးပုံ"

ပုံစံ(၁) အကာသိ အတ္တနော အတ္ထံ၊ ပရတ္ထမ္ပိ စ သော ဓီနော။

အနက်– သော ဓီနော=သည်၊ အတ္တနော= ၏၊ အတ္ထံ=ကို၊ အကာသိ=ပြုတော်မူပြီ။ ပရတ္ထမ္ပိ စ= ကိုလည်း၊ အကာသိ= ပြီ။ (ဤကား အာဒိဒီပကနည်း)

(၂) အတ္တနော အတ္ထံ အကာသိ၊ပရတ္ထမ္ပိ စ သော ဓီနော။

အနက်– အတ္တနော=၏၊ အတ္ထံ=ကို၊ အကာသိ= ပြီ။ ပရတ္ထမ္ပိ စ အကာသိ။ (ဤကား မဇ္ဈေဒီပကနည်း)

(၃) သော ဓီနော အတ္တနော အတ္ထံ၊ ပရတ္ထမ္ပိ စ အကာသိ။

(ဤကား အန္တဒီပကနည်း ပုံစံတည်း။)

❶ ❷ "ပါရိသေသနည်းဖြင့် အနက်ယောဇနာပုံ"

ပုံစံ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ။

သော–ဘဂဝါ = သည်၊ သဒေဝကံ = အောက် ကာမာဝစရနတ်ပြည် ငါးထပ်နှင့် တကွသော၊ သမာရကံ= ဝသဝတ္တီနတ်ပြည်နှင့်တကွသော...။

❶ ❸ "ဂရဟာဝါစက နာမ–သဒ္ဒါ အနက်ပေးနည်း"

ဂရဟာ ဝါစက၊ နာမသဒ္ဒါ၊ တွေလေပါက၊ ကြိယာနှင့် ယှဉ်ကာစပ်လျက်၊ အနက်သမ္ဗန်မြဲ။ *(ဘုရားကြီး– ၇၂ ။)*

ပုံစံ။ တတ္ထ နာမ တွံ အာဝုသော ဘဂဝတာ ဝိရာဂါယ ဓမ္မေ ဒေသိတေ သရာဂါယ စေတေဿသိ။ (ပါ ။ ၂၂ ။)

အနက်– စေတေဿသိ နာမ= စေ့ဆော်တုံဘိ၏။ ,

(ကရိဿသိ နာမ= ပြုရက်တုံဘိ၏။ဘုဉ္ဇိဿသိ နာမ= စားရက်တုံဘိ၏။)

http://www.dhammadownload.com

၁၄ "ဥပမာဇောတက ဣဝ, ဝိယ, ယထာ-အနက်ပေးပုံ"

ဥပမာဇောတက၊ထိုပဒမှာ၊ကြိယာနှင့်၊ယှဉ်ကာစပ်လျက်၊အနက်သမ္ဗန်မြဲ။
(ဘုရားကြီး - ၇၃ ။)

ပုံစံ။ ဟောတိ ယထာ =ဖြစ်သကဲ့သို့ ။ ဟောတိ ဣဝ , ဟောတိ ဝိယ=ကဲ့သို့ ။

၁၅ အညတြ ဝိနာ နိပါတ-ကို ကြိယာဝိသေသ ပေးမြဲ။
(ဘုရားကြီး-၁၀၁)

ပုံစံ။ **ဝိနာ သဒ္ဒမ္ပံ , ဝိနာ သဒ္ဒမေ္ဘန , ဝိနာ သဒ္ဒမှာ ။**

သဒ္ဒမ္ပံ = ကို၊ ဝိနာ= ကြဉ်၍။ သဒ္ဒမေ္ဘန =နှင့်၊ ဝိနာ= ကင်း၍။ သဒ္ဒမှာ=မှ ဝိနာ= ကင်း၍ ။

ပုံစံ။ **အညတြ ကုသလံ။** ကုသလံ=ကို၊ အညတြ = ကြဉ်ထား၍ ။

၁၆ သကမ္မကကြိယာနောက် "တတ္ထ" စွဲနည်း။

သကမ္မကကြိယာ၊ ယှဉ်လာနောက်နား၊ တတ္ထ-သွားသော်၊ စွဲပြားကြိယာ၏ ကံ-ကိုတည်း။ *(ဘုရားကြီး - ၁၂၀ ။)*

ပုံစံ(၁) **အဘိဝါဒိယ ဘာသိသံ ၊ အဘိဝမ္မတ္ထသင်္ဂဟံ။**
တတ္ထ ဝုတ္တာဘိဓမ္မတ္ထာ ၊ စတုဓာ ပရမတ္ထတော။ (သင်္ဂဟ)

အနက်- တတ္ထ - ထိုသို့ အဘိဓမ္မေ = ၌ ။

ပုံစံ(၂) **အတ္ထိ ခွေသ ဗြာဟ္မဏ ပရိယာယောတိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပရိယာယောတိ ကာရဏံ။** (ဌ။၁၀၃။)

အနက်- တတ္ထ- ထိုသို့ အတ္ထိ ခွေသ ဗြာဟ္မဏ ပရိယာယောတိအာဒိဝစနေ= ၌ ။

http://www.dhammadownload.com

၇ ၇ "သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ ဆင့်၍ထုတ်မူ၊ နောက်ပုဒ်တစ်ခု၊ အနက်မဲ့သာ- များသတည်း-နှင့်အညီအနက်ပေးပုံ *(ဘုရားကြီး - ၁၂၃ ။)*

ပုံစံ။ ယေ ဣမေ မနုဿာ = အကြင်လူတို့သည်။

ယေ တေ မနုဿာ = အကြင်လူတို့သည်။

ယံ ဇတံ ဓမ္မံ = အကြင်တရားကို ။

၇ ၈ ပရိတော ၊ အဘိတော-တို့၏ယှဉ်ရာ ဒုတိယန္တပုဒ်တို့၌ ဝိဘတျတ္တ ပေါ်အောင် အနက်ပေးနည်း။

ဥပရိ-နှင့်၊ပရိ,ဥပ၊အဘိ-မှနောက်၊တော-ယှဉ်ရောက်သော်၊သည့်နောက် ပုဒ်မှာ၊ ဒုတိယာကို၊ ဆဋ္ဌီမှာသက်၊အနက် "၏" -ဟု ပေးမြဲ။

ပုံစံ။ ပရိတော ဂါမံ ဝသတိ။ အဘိတော ဂါမံ ဝသတိ။ (ရူ ။၁၄၃။)

အနက်- ဂါမံ = ရွာ၏၊ ပရိတော= ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ဝသတိ= နေ၏။

ဂါမံ= ရွာ၏၊ အဘိတော= အတွင်း၌၊ ဝသတိ=နေ၏။

၇ ၉ " နနု စ ၊ နနု-အနက်ပေးပုံ "

နနု-၌သာ၊စ-တည်းပါ၊ စောဒနာ အနေ။

နနု-ချည်းသာ၊ စ-မပါ၊ ကြိယာနှင့် ယှဉ်စေ။ (ကောင်တွင်း-၁၁၈/၁၁၉)

ပုံစံ။ နနု စ (စောဒေမိ)= စောဒနာဦးအံ့ ။

ဟောတိ နနု = ဖြစ်သည်မဟုတ်လော-စသည်ဖြင့်ပေးပါ။

၈ ၀ " ဥပရိက္ခာ ၊ ဥပမာ အနက်ပေးနည်း "

ပုံစံ။ လောဘော အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏလက္ခဏော မက္ကဋာလေပေါ ဝိယ။ (အဘိ၊ဋ္ဌ၊၁။၂၉၁။)

ဥပရိက္ခာ-အနက်ပေးပုံ- လောဘော = သည်၊ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏလက္ခဏော = ငါ့ဥစ္စာ,ငါ့ဟာ-ဟူ၍ အာရုံကိုဖမ်းယူခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ မက္ကဋာလေပေါ ဝိယ =

http://www.dhammadownload.com

မက္ကဋာလေပသဒိသံ = မျောက်နဲ့စေးနှင့်တူစွာ (ဥပရိက္ခာအနက်) ဟောတိ= ဖြစ်၏။

ဥပမာ–အနက်ပေးပုံ– မက္ကဋာလေပေါ = သည်၊ မက္ကဋံ = ကို၊ ဂဏှာတိ ဝိယ = ဖမ်းသကဲ့သို့ ၊ တထာ= တူ၊ လောဘော=သည်၊ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏလက္ခဏော = ...၏ ။

ပုံစံ။ သော (ရာဇာ) စေတိယင်္ဂဏေ ခိတ္တမာလာ ဝိယ မိလာယိတ္ဝာ။
(ဒီ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၂၆။)

ဥပရိက္ခာ အနက်ပေးပုံ– သော (ရာဇာ)=သည်၊ စေတိယင်္ဂဏေ= ၌၊ ခိတ္တမာလာ ဝိယ– ခိတ္တမာလာသဒိသံ = စွာ ။

ဥပမာ အနက်ပေးပုံ– သော(ရာဇာ)=သည်၊ စေတိယင်္ဂဏေ=၌၊ ခိတ္တမာလာ = သည်၊ မိလာယတိ ဝိယ= ညှိုးနွမ်းသကဲ့သို့၊ မိလာယိတွာ=၍ ။

ပြီးပါပြီ

☺

(ကွန်ပျူတာ)

အရှင်ကုသလာလင်္ကာရာဘိဝံသ ၊ဓမ္မာဓိပတိ၊

ဗစိုးရိမ်တိုက်သစ်။

1-4-97 (Pm-11:45)

http://www.dhammadownload.com

" ဆုတောင်း ပတ္ထနာ "

လောကေ ပညာယ အတ္တတ္တော၊ပရတ္တော စ သမိဒ္ဓျတိ။
တသ္မာ ပညာယ ပူရေတုံ ၊ ကရေမိ ပေါတ္ထကံ ဣမံ။

လူ့ဘုံဌာန၊ ဤလောကဌ်၊ အတ္တ+ပရ၊ ကျိုးနှစ်ဖြာကို၊
ပညာကသာ ၊ ပြီးစေရာ၏ ။ ထို့ကြောင့် နောင်ခါ၊
ဖြစ်တိုင်းမှာလျှင်၊ ပညာပါရမီ ၊ စုံပြည့်ညီ၍ ၊ နှစ်လီ
အကျိုး၊ တိုးပွါးစေကြောင်း ၊ ဆုမွန်ကောင်းကို ၊
ဆုတောင်းပြုလုပ် ၊ဤစာအုပ်ဖြင့် ၊အားထုတ်ရှင်လန်း၊
ကျွန်-ကြိုးပမ်းသည် ၊ဆုံးခန်း နိဗ္ဗာန် တိုင်လိုသော်။

http://www.dhammadownload.com

ဘဒ္ဒန္တသုစိတ္တာဘိဝံသ-၏

(၁) သီလက္ခန္ဓဝါကျူဥယျာဉ် ပထမတွဲ ထွက်ပြီ

(၂) သီလက္ခန္ဓဝါကျူဥယျာဉ် ဒုတိယတွဲ ထွက်ပြီ

(၃) ပါရာဇိကဏ်ဝါကျူဥယျာဉ် ပထမတွဲ ထွက်ပြီ

(၄) ပါရာဇိကဏ်ဝါကျူဥယျာဉ် ဒုတိယတွဲ ထွက်ပြီ

(၅) ဝိဂ္ဂဟနှင့်ဉာသ်ကောက်လမ်းညွှန် ထွက်ပြီ

(၆) အတ္ထယောဇနာ နယူပဒေသ(ဓမ္မဒါန) ထွက်ပြီ

စာအုပ် ရရှိနိုင်သော ဌာနများ

၁။ ဓမ္မသီတာဂူကျောင်း၊မစိုးရိမ်တိုက်သစ်၊မန္တလေး

၂။ အနန္တသုခပိဋကစာအုပ်ဆိုင်
စပါယ်ရုံ၊ ဈေးချို၊ မန္တလေး။